KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
TURİZM FAKÜLTESİ

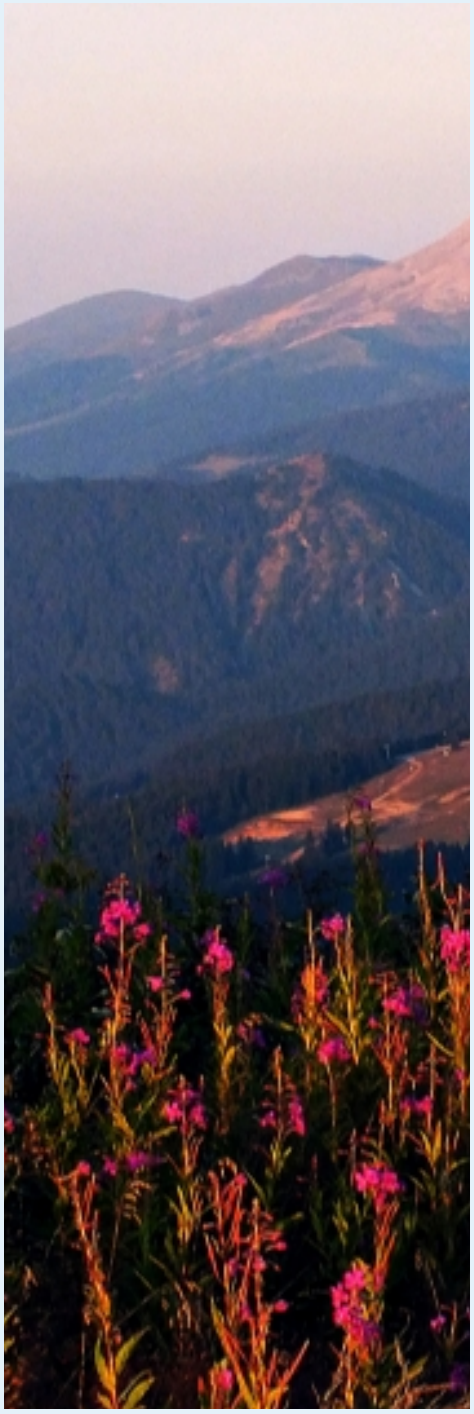

KASTAMONU TABİAT TURİZMİ SEMPOZYUMU

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

22-26 KASIM 2021
KASTAMONU

KASTAMONU TABİAT TURİZMİ SEMPOZYUMU

22-26 KASIM 2021
KASTAMONU/TÜRKİYE

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

Turizm Fakültesi
Kastamonu Üniversitesi
2021

KASTAMONU TABİAT TURİZMİ SEMPOZYUMU

Dizgi:
Dr. Emrah Yaşarsoy
Arş. Gör. Enes Güleç
Arş. Gör. Gürkan Çalışkan

Kapak Tasarımı:
Arş. Gör. Enes Güleç

Web Uzmanı:
Arş. Gör. Yakup Erdoğan

ISBN: 978-605-4697-30-4
Yayım Tarihi: 11 Mart 2022

Kongre Web Sayfası: https://tabiatturizmisempozyumu.kastamonu.edu.tr

İletişim:
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
Kuzeykent Kampüsü 37100, Kastamonu
E-posta: turizm@kastamonu.edu.tr
Web: http://turizm.kastamonu.edu.tr/index.php
Telefon: +90 (366) 280 37 00

Not: Bu kitaptaki her türlü bilimsel ve mali sorumluluk yazarların sorumluluğundadır.

Yürütme Komitesi

Onur Kurulu

Mehmet Nuri Ersoy - Kültür ve Turizm Bakanı

Avni Çakır - Kastamonu Valisi

Op. Dr. Galip. R. Vidinlioğlu - Kastamonu Belediye Başkanı

Prof. Dr. Ahmet Hamdi Topal - Kastamonu Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Ömer Küçük - Kastamonu Üniversitesi Ormancılık ve Tabiat Turizmi Koordinatörü

Firuz B. Bağlıkaya - Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB) Başkanı

Mustafa Demir - TÜRSAB Alternatif Turizm İhtisas Komisyonu Başkanı

Mehmet Baykan - Spor Genel Müdürü

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Akın Aksu

Prof. Dr. Ali Yaylı

Prof. Dr. Atilla Akbaba

Prof. Dr. Barış Erdem

Prof. Dr. Bilgehan Gülcan

Prof. Dr. Celil Çakıcı

Prof. Dr. Cevdet Avcıkurt

Prof. Dr. Cihan Çobanoğlu

Prof. Dr. Doğan Gürsoy

Prof. Dr. Ebru Günlü Küçükaltan

Prof. Dr. Emrah Özkul

Prof. Dr. Evren Güçer

Prof. Dr. Fevzi Okumuş

Prof. Dr. Fisün Yüksel

Prof. Dr. Fügen Durlu Özkaya

Prof. Dr. Gül Güneş

Prof. Dr. H. Hüseyin Soybalı

Prof. Dr. Haluk Tanrıverdi

Prof. Dr. Hatice Ferhan Nizamlıoğlu

Prof. Dr. Hulusi Doğan

Prof. Dr. İrfan Yazıcıoğlu

Prof. Dr. İsmail Kızılırmak

Prof. Dr. Kemal Birdir

Prof. Dr. Kemal Kantarcı

Prof. Dr. Mahmut Demir

Prof. Dr. Mehmet Emre Güler

Prof. Dr. Mehmet Somuncu

Prof. Dr. Muharrem Tuna

Prof. Dr. Murat Doğdubay

Prof. Dr. Mustafa Boz

Prof. Dr. Nazmi Kozak

Prof. Dr. Nilüfer Şahin Perçin

Prof. Dr. Nuray Türker

Prof. Dr. Oğuz Türkay

Prof. Dr. Orhan Batman
Prof. Dr. Orhan İçöz
Prof. Dr. Osman Nuri Özdoğan
Prof. Dr. Öcal Usta
Prof. Dr. Özkan Tütüncü
Prof. Dr. Ramazan Pars Şahbaz
Prof. Dr. Ramazan Yelken
Prof. Dr. Salih Kuşluvan
Prof. Dr. Selma Meydan Uygur
Prof. Dr. Serkan Bertan
Prof. Dr. Şafak Ünüvar
Prof. Dr. Şirvan Şen Demir
Prof. Dr. Şule Aydın
Prof. Dr. Yaşar Sarı
Prof. Dr. Zafer Öter

Organizasyon Kurulu

Prof. Dr. Alptekin Sökmen
Prof. Dr. Kutay Oktay
Doç. Dr. Burhan Sevim
Doç. Dr. Canan Tanrısever Yiğit
Doç. Dr. Aydoğan Aydoğdu
Doç. Dr. Gülizar Akkuş
Doç. Dr. Çetin Akkuş
Doç. Dr. Alev Sökmen
Dr. Öğr. Üyesi Hakkı Çılgınoğlu
Dr. Öğr. Üyesi Muharrem Avcı
Dr. Öğr. Üyesi Aykut Şimşek
Dr. Öğr. Üyesi Salih Yıldız
Dr. Emrah Yaşarsoy
Dr. Çağdaş Aydın
Dr. Hanife Erdoğan
Arş. Gör. Demet Güner
Arş. Gör. Dilara Eylül Koç
Arş. Gör. Enes Güleç
Arş. Gör. Gürkan Çalışkan
Arş. Gör. Muhammed Üstün
Arş. Gör. Özge Çaylak Dönmez
Arş. Gör. Selda Yordam
Arş. Gör. Yakup Erdoğan
Öğr. Gör. Hikmet Haberal
Öğr. Gör. Serap BALCI

Hakem Kurulu

Doç. Dr. Ahmet Baytok, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet Çavuş, Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet Vatan, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Doç. Dr. Aliye Akın, Bolu İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Başak Burcu Eke, Adnan Menderes Üniversitesi
Doç. Dr. Bayram Şahin, Balıkesir Üniversitesi
Doç. Dr. Bilsen Bilgili, Kocaeli Üniversitesi

Doç. Dr. Burcu Ilgaz, Akdeniz Üniversitesi

Doç. Dr. Burhan Kılıç, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Doç. Dr. Bülent Cırık, Dumlupınar Üniversitesi

Doç. Dr. Doğan Kutukız, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Doç. Dr. Duran Cankül, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Doç. Dr. Erdal Yılmaz, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Doç. Dr. Erkan Akgöz, Selçuk Üniversitesi

Doç. Dr. Erol Duran, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi

Doç. Dr. Gonca Aytaş, Afyon Kocatepe Üniversitesi

Doç. Dr. Gökhan Ayazlar, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Doç. Dr. Göksel Kemal Girgin, Balıkesir

Doç. Dr. Gül Erbay Aslıtürk, Adnan Menderes Üniversitesi

Doç. Dr. Gülseren Özaltaş Serçek, Mardin Artuklu Üniversitesi

Doç. Dr. Gülseren Yurcu, Akdeniz Üniversitesi

Doç. Dr. Gülten Yurtseven, Başkent Üniversitesi

Doç. Dr. Gürel Çetin, İstanbul Üniversitesi

Doç. Dr. Gürhan Aktaş, Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Hande Akyurt Kurnaz, Bolu İzzet Baysal Üniversitesi

Doç. Dr. Işıl Arıkan Saltık, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Doç. Dr. İbrahim Tuğkan Şeker, Cumhuriyet Üniversitesi

Doç. Dr. İlkay Taş Gürsoy, Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Kazım Ozan Özer, Kocaeli Üniversitesi

Doç. Dr. Lokman Toprak, Mardin Artuklu Üniversitesi

Doç. Dr. Lütfi Atay, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi

Doç. Dr. Lütfi Buyruk, Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet Demirel, Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet Han Ergüven, Kırklareli Üniversitesi

Doç. Dr. Menekşe Cömer, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Doç. Dr. Mine Halis, Bolu İzzet Baysal Üniversitesi

Doç. Dr. Murat Bayram, Pamukkale Üniversitesi

Doç. Dr. Mustafa Cevdet Altunel, Kırklareli Üniversitesi

Doç. Dr. Neslihan Çetinkaya, Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Nilgün Avcı, Ege Üniversitesi

Doç. Dr. Nilgün Sanalan Bilici, Atatürk Üniversitesi

Doç. Dr. Onur Çakır, Kırklareli Üniversitesi

Doç. Dr. Sabahattin Karaman, Balıkesir Üniversitesi

Doç. Dr. Sağbetullah Meriç, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Doç. Dr. Semra Gürbüz, Mardin Artuklu Üniversitesi

Doç. Dr. Sevda Birdir, Mersin Üniversitesi

Doç. Dr. Ş. Okan Mercan, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi

Doç. Dr. Şevki Ulema, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Doç. Dr. Uğur Çalışkan, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Doç. Dr. Yasin Keleş, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Doç. Dr. Yetkin Bulut, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Doç. Dr. Yıldırım Yılmaz, Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Afitap Bulut, Bülent Ecevit Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Sedat İpar, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Kabacık, Ordu Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Serdar Sünnetçioğlu, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi

Sekreterya

Dr. Emrah Yaşarsoy

Arş. Gör. Demet Güner

Arş. Gör. Enes Güleç

Arş. Gör. Gürkan Çalışkan

Arş. Gör. Selda Yordam

İçindekiler

Yayla Turizmi ve Kastamonu İli Araç İlçesinde; Tematik Yayla Turizmi Destinasyon Alanları. ..... .10

Öğr. Gör. Hikmet HABERAL

Tabiat Turizmi Kapsamında Otacı Kültüründen Esinlenerek Tıbbı Aromatik Bitkilerden Alternatif Gelir Kaynağı Olarak Yararlanılması: Kastamonu Örneği 11

Ravzanur DOĞAN, Dr. Öğr. Üyesi Muharrem AVCI

Slow Food Nuh'un Ambarı Projesi Kapsamında Kastamonu Gastronomik Ürünlerinin Değerlendirilmesi 12

Dr. Öğr. Üyesi Hakkı ÇILGINOĞLU, Arş. Gör. Demet GÜNER

Tabiat Turizmine Terapötik Bir Bakış Açısı: Kastamonu Horma Kanyonu Örneği 13

Dr. Öğretim Üyesi Muharrem AVCI, Yavuz Selim DENİZ, Arzu ZORALİOĞLU

Horma Kanyonu Arkeo-Etno Park / Ekomüze Uygulaması 14

Dr. Murat KARASALİHOĞLU

Zigana Doğa Okulu Uygulamalarının Ekoturizm Yönüyle Değerlendirilmesi 15

Savaş AYDIN

Kastamonu'nun Doğa Yürüyüşü Rotalarının Belirlenmesi 16

Coşkun KARA, Doç. Dr. Canan TANRISEVER

Doğu Karadeniz (Trabzon) Kıyılarında, Kıyı/Doğa Turizmi Kaynak Alanlarının, Sürdürülebilir Koruma ve Kullanma Analizi 16

Doç. Dr. Coşkun ERÜZ

Kastamonu İlinin Sahip Olduğu Tabiat ve Doğa Turizmi Potansiyelinin Yerel Basındaki Sunumu 18

Dr. Çağdaş Aydın, Dr. Ceren Aydın

Sürdürülebilir Tabiat Turizmi: Kastamonu Örneği 19

Dr. Hasan Evrim ARICI

UNESCO Gastronomi Aday Şehri Kastamonu Mutfağı Üzerine Yapılan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi..... 20

Dr. Öğr. Üyesi Hakkı ÇILGINOĞLU, Arş. Gör. Özge ÇAYLAK DÖNMEZ

Balabanağa Çiftliği'nin Tabiat Turizmi Kapsamında İncelenmesi 21

Dr. Emrah YAŞARSOY

Kastamonu Tabiat Turizmi ve Sürdürebilir Açısından Eğitim 22

Dr. Öğr. Üyesi Yüksel GÜNGÖR

Tabiat Turizminde Destinasyon Merkezi Olarak: Kastamonu Örneği 23

Dr. Öğr. Üyesi Yüksel GÜNGÖR

Çelikhan (Adıyaman) ve Yakın Çevresinde Flora Turizmi Açısından Potansiyeli Olan Bazı Endemik ve Yeni Bitki Taksonları 24

Dr. Ömer KILIÇ, Dr. Şinasi YILDIRIMLI, Dr. Erkan YILMAZ

Bal Ormanı ve Arı Merası Oluşturmada Kullanılma Özelliği Olan Bazı Bitkiler 25

Dr. Ömer KILIÇ, Dr. Şinasi YILDIRIMLI

Kastamonu'nun Devrekâni İlçesine Ait Tabiat Varlıklarının Tanıtımı: İnternet Sayfaları Üzerine Bir İçerik Analizi 26

Öğr. Gör. Dr. Ayşegül Aslıhan CİVEK

Kastamonu'daki Doğa Temelli Rekreatif Faaliyetleri Konu Alan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi 27

Prof. Dr. İsmail KIZILIRMAK, Öğr. Gör. Gülçin SERCE-DİNÇKOL, Öğr. Gör. Nil AYDUĞAN

Terapi Bahçeleri 28

Dr. Erkan YILMAZ, Onur AKSOY, Dr. Ömer KILIÇ

Tarihi Kastamonu Konaklarının Sürdürülebilirlik Öğelerine Bir Bakış: Menü Analizi 29

Doç. Dr. Burhan SEVİM, Arş. Gör. Özge ÇAYLAK DÖNMEZ

Doğa Turizm Alanları ve Sosyal Medya Tanıtımı: Kastamonu Örneği 30

Arş. Gör. Yakup ERDOĞAN

Düzce İli'nin Flora Turizmi Potansiyeli ve Doğa Korumadaki Rolü 31

Neval GÜNEŞ ÖZKAN, Necmi AKSOY

Kastamonu'nun Uluslararası Alanda Tanıtılması Konusu 32

Büyükelçi (E) Prof. Dr. Ali Engin OBA

Pınarbaşı Horma Kanyonu ve Ilıca Şelalesi Ziyaretçi Memnuniyeti 33

Dr. Öğr. Üyesi Muharrem AVCI, Arş. Gör. Muhammed ÜSTÜN

Tabiat Turizmi İçerikli Makaleler Üzerine Bibliyometrik Bir Araştırma 34

Doç. Dr. Burhan SEVİM, Arş. Gör. Selda YORDAM

Doğa Temelli Turizm Faaliyetlerinde Bir Çekicilik Unsuru Olarak Milli Parklar: Kastamonu İstiklal Yolu Tarihi Milli Parkı ve Hüzün Turizmi 35

Aslı EREN, Doç. Dr. Aydoğan AYDOĞDU

Covid-19 Salgınının Kastamonu Tabiat Turizmine Etkisi: Daday İlçesi Örneği…….36

Tuğçe Hesna AFŞAR, Dr. Aydoğan AYDOĞDU

Kastamonu Üniversitesi Tabiat Turizmi İhtisaslaşma Projeleri ve Çalışmaları 37

Prof. Dr. Kutay OKTAY

Kastamonu Doğa Festivallerinde Sürdürülebilirlik 38

Arş. Gör. Dilara Eylül KOÇ

Yeni Bir Gastronomi Akımı: Doğa Aşçılığı 39

Dr. Öğr. Üyesi Salih YILDIZ, Arş. Gör. Enes GÜLEÇ

Engelsiz Tabiat Turizmi: Kastamonu Üzerine Çok Yönlü Bir İnceleme 40

Emre TANKUŞ, Burcu TÜTÜNCÜ, Aydoğan AYDOĞDU

Kastamonu'da Doğa Turizmi Yatırımlarının Ekonomik, Sosyal, Kültürel, Politik ve Çevresel Etkileri Üzerine Bir İnceleme 41

Burcu TÜTÜNCÜ, Emre TANKUŞ, Aydoğan AYDOĞDU

Doğa Turizminde Artırılmış Gerçeklik Teknolojileri 42

Arş. Gör. Gürkan ÇALIŞKAN

Yayla Turizmi ve Kastamonu İli Araç İlçesinde; Tematik Yayla Turizmi Destinasyon Alanları

Öğr. Gör. Hikmet HABERAL
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: hikmethaberal@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-6285-6897

Özet

Amaç: Tematik turizm çalışmalarında edinilen bilgiler ve araştırma sonuçlarından yola çıkılarak, kaybolan ve unutulan tarihi - kültürel mirasımızın ortaya konulması ve canlanması amaçlanmıştır.

Yöntem: Nitel araştırma yöntemiyle hazırlanan bu çalışmada gözlem tekniği kullanılmıştır. Araştırmacı, birebir saha çalışması yapılmış olup, katılımcı gözlem tekniği ve uygulama ile veriler toplamıştır. Belirlenen alanlar 30 gün süre ile yürüyerek rota planlaması yapılmıştır.

Bulgular: Kastamonu ili araç ilçesi yaylaları; doğal ve kültürel özellikleri bakımından oldukça zengin alanlardır. Bu alanların turizme kazandırılması açısından; gerekli etüd ve envanterler yaptığımızda, araç yaylaları ve çevresinin tabiat turizmi içinde yer alan ve gittikçe yaygınlaşan 'doğa yürüyüş rotaları' na çok uygun bir doğa parçası olduğunu fark ettikten sonra bu yürüyüş rotalarını öncelikle kendimiz yürüyerek test ettik. Bu konudaki kararımızın isabetli olduğunu gördük. Burada 23 yaylada 7 farklı yürüyüş etabı belirlenmiştir. Belirlenen bu tematik yürüyüş rotaları birbiriyle ilişkili olsa da yürüyüşçü profillerini göz önüne alarak bu rotaları kategorize etmeye karar verilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Tematik Yayla turizmi destinasyon alanlarında var olan ve yok olmaya yüz tutan yaylalarımızın ve yayla kültürü elemanlarının ortaya konması gerçekleştirilmiş olacaktır. Tematik yayla turizmi destinasyon alanları turistik bir ürün haline getirilebilmesi ve bu sayede yayla turizmi ürününü zenginleştiren elemanlar olarak kültürel varlıkların kullanılması da sağlanabilecektir. Ortaya konacak tematik turizm destinasyonlarından yola çıkılarak, ürün geliştiricileri için yeni öneriler ortaya konmakta, böylece hem yok olmaya yüz tutan kültürel zenginliklerin önem kazanıp tekrar canlanabilmesi, hem de bu sayede yayla turizmi ürününün zenginleşip sürdürülebilirliğine de katkıda bulunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yayla Turizmi, Tematik rotalar, Araç, Kastamonu.

Tabiat Turizmi Kapsamında Otacı Kültüründen Esinlenerek Tıbbı Aromatik Bitkilerden Alternatif Gelir Kaynağı Olarak Yararlanılması: Kastamonu Örneği

Ravzanur DOĞAN
Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eposta: ravzanurdogan37@gmail.com
ORCID:0000-0003-4992-6739

Dr. Öğr. Üyesi Muharrem AVCI
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
Eposta: mavci@kastamonu.edu.tr
ORCID:0000-0002-0264-1181

Özet

Amaç: Otacı Kültüründen yola çıkarak zengin tıbbı aromatik bitki örtüsüne sahip Kastamonu ilinin, bu bitkilerin tabiat turizmi kapsamında değerlendirilmesiyle yöreye ekonomik girdi sağlanıp sağlanamayacağının ortaya çıkarılması çabasıdır.

Yöntem: Çalışmada, Kastamonu Merkez ilçe baz alınmıştır. Nitel yöntem kullanılmış olup Nitel Yöntem Tarama-Derleme modeli ve görüşme formu ayrıca literatür taraması incelemesi yapılmıştır. Literatür taramasında Kastamonu'da kullanılan tıbbı aromatik bitkiler sıralanmıştır. Materyalini Kastamonu İlinde kullanılan tıbbı ve aromatik bitkiler oluşturmaktadır.

Bulgular: Bulgular kısmının birçok aşamasında Kavaklı, Yaylacı, Uğurlu (2020)'nun makalesinden yararlanılmış ve Varlı vd (2020)' nin TÜİK verilerinden faydalanılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Kastamonu'da tıbbı aromatik bitkilerden gelir kaynağı olarak yararlanılması hususunda aktarlarda satılan bitkisel ürünler olduğu ve aktarların dönem dönem gelir kaynaklarının değiştiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Tıbbı aromatik bitkilerin gelir gider ihracat ve ithalat raporlarına ulaşmanın zor olması ise üzerinde çözüm bulunması gereken bir konudur çünkü tıbbı aromatik bitkiler Kastamonu ili için tabiat turizminin alt kollarından biridir ve ilin gelir kaynağının bir bölümünü oluşturur. Bu hususta Kastamonu İli için tıbbı aromatik bitkilerin kullanım alanları hakkında aktarlara da gereken bilgilerin verilmesi raporlamalarının yapılması hususunda çalışmalar gerekmektedir.

Anahtar Sözcükler: Otacı Kültürü, Tıbbı ve Aromatik Bitkiler, Kastamonu.

Slow Food Nuh'un Ambarı Projesi Kapsamında Kastamonu Gastronomik Ürünlerinin Değerlendirilmesi

Dr. Öğr. Üyesi Hakkı ÇILGINOĞLU
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: hcilginoglu@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-6787-3397

Arş. Gör. Demet GÜNER
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: demettas@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0003-0691-5562

Özet

Amaç: Araştırmada, Slow Food Nuhun Ambar'ı projesi kapsamında Kastamonu gastronomik ürünleri değerlendirilmiştir. Bu araştırma ile 150 ülkeden pek çok gastronomik ürünün listelendiği bir projede, Kastamonu gastronomik ürün sayısının arttırılması için önerilerde bulunmak amaçlanmaktadır.

Yöntem: Araştırmada ilk olarak Nuh'un Ambarı listesindeki Türk ürünler incelenmiştir. Bu ürünler arasında en fazla hangi besin grubundan ürünlerin olduğu tespit edilmiştir. Daha sonrasında Kastamonu adına tescillenen iki gastronomik ürünün yanı sıra diğer hangi ürünlerin bu listeye girebileceği değerlendirilmiştir. Kastamonu yemek kültürü konusunda şu ana kadar yapılmış en kapsamlı eser Aydoğdu, Yaşarsoy ve Mızrak (2019)'a ait "Kastamonu Yemekleri" kitabı olduğu için araştırmada bu eserden yararlanılmıştır. Bu eser aracılığı ile Nuh'un Ambarı listesindeki mevcut ürünler karşılaştırılarak, Kastamonu'dan aday olabilecek ürünler tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında kullanılan veriler doküman analizi yöntemiyle elde edilmiştir. Veri toplama süreci Kasım 2021 tarihi ile sınırlandırılmıştır. Bu nedenle Nuh'un Ambarı listesindeki en güncel rakama göre ürün değerlendirilmeleri yapılmıştır. Bu durum aynı zamanda araştırmanın sınırlılığını ortaya koymaktadır.

Bulgular: Araştırma kapsamında yapılan incelemelerde "Taşköprü sarımsağı, Tosya sarıkılçık pirinci, kestane balı, yaş tarhana, iri tarhana, kızılcık tarhanası, süt tarhanası, tarhana ekmeği, eğşi ve Azdavay çam pekmezinin Nuh'un Ambarı listesine girebilecek potansiyelde ürünler olduğu görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç: Yiğit ve Bucak (2017) Mardin bulgurunun destinasyon pazarlamasına yönelik çalışmasında, Mardin bulgurunun Nuh'un Ambarı listesine girmesinin önemine değinilmiştir. Bu çalışmaya benzer olarak Mardin için önemli gastronomik ürünlerden biri olan Mardin bulgurunun yaygınlaştırılması ve daha iyi tanıtılması için Nuh'un Ambarı kataloğunda ve Presidia projesinde yer alabileceğine ilişkin görüş ve öneriler bildirilmiştir. Ancak Mardin bulguruna ilişkin bir tehditten bahsedilmemiş ve mevcut listedeki Kastamonu'ya ait siyez bulguru ile bir karşılaştırma yapılmamıştır. Araştırma sonucunda; Kastamonu'ya ait 10 gastronomik ürünün Nuh'un Ambarı listesine girebilecek potansiyelde olduğu görülmüştür. Bu anlamda Slow Food yerel birliği başta olmak üzere, belediyenin, kalkınma ajansının ve üniversitenin ortak girişimleri ile Kastamonu'nun bu listedeki ürün sayısının arttırılabileceği düşünülmektedir. Çalışmanın, Kastamonu gastronomisi ile ilgili bu alanda yapılmış ilk araştırma olması nedeniyle diğer illere örnek olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Slow Food, Nuh'un Ambarı, Kastamonu, Gastronomi.

Tabiat Turizmine Terapötik Bir Bakış Açısı: Kastamonu Horma Kanyonu Örneği

Dr. Öğr. Üyesi Muharrem AVCI
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: mavci@kastamonu.edu.tr
ORCID:0000-0002-0264-1181

Yavuz Selim DENİZ
Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
E-posta: yavuz9500@gmail.com
ORCİD: 0000-0002-1452-0408

Arzu ZORALİOĞLU
Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
E-posta: arzu.zorali@gmail.com
ORCİD: 0000-0001-8112-3819

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı Kastamonu ilindeki Horma Kanyonu'nun ve Ilıca Şelalesi'nin terapöti niteliğinde kullanılma potansiyelini ortaya koymak, destinasyonda sağlık turizmini canlandırmaktır.

Yöntem: Literatür taraması yöntemi ile seyahat, seyahatin gelişimi, seyahati tetikleyen motviasyonlar araştırılmıştır. Akabinde Horma Kanyonu'nu ziyaret eden kişiler ile görüşülmüştür. 4 ayrı kategori altında veri toplanmıştır. Bu kategoriler; demografik ölçek, psikolojik ve fiziksel durum ölçeği, destinasyon bazlı memnuniyet ölçeği, ziyaretçi odaklı değerlendirme ölçeğidir.

Bulgular: Araştırmadan elde edilen bulgular şöyledir: Yaşları 23 ila 61 arasında değişen katılımcıların hiçbiri sigara kullanmamaktadır ve herhangi bir sağlık problemi bulunmamaktadır. İlgili kişilerin dinlediği müzik türlerinden en baskın olanı Pop/Slow Müzik tarzıdır. Bu veriler ışığında, Horma Kanyonu'nu ziyarete gelen insanların fiziksel ve psikolojik sağlığının normal seviyede olduğu görülmüştür. Ziyaret bitiminden sonra ruhen ve bedenen rahatladığını, negatif düşüncelerinde azalma olduğunu belirten katılımcılar çoğunluğu oluşturmuştur. Verilere göre katılımcılar, ziyaret sırasında kendilerini konfor alanlarında gibi hissettiğini belirtmişlerdir. Buna karşın kanyonun turistik açıdan yeteri kadar tanınmadığını düşünenler ile girişlerden para alınmaması gerektiğini belirten katılımcılar arasında doğru bir orantı tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Horma Kanyonu ve Ilıca Şelalesi'ni ziyaret ettikten sonra ruhi bakımından dinginleşmiş ve iç huzura kavuştuğunu hissetmiş olduğunu belirten katılımcıların çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir. Ziyaret sonrasında, deneyimlerini çevresiyle paylaşmayı düşünen ve bölgeyi tavsiye edeceğini belirten katılımcı sayısı yüksek orandadır. Bunun yanında kanyona ulaşımda sorunlar tespit edilmiştir. Sonuç olarak bu araştırmada ilgili destinasyonun terapi aracı olarak kullanılma potansiyelinin farkındalığına ve sağlık turizmi potansiyeline dikkat çekilmiştir. Böylelikle bölgenin turist çekme oranını yükselteceğinde görüş birliği sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tabiat Turizmi, Terapöti, Sağlık Turizmi, Kastamonu.

Horma Kanyonu Arkeo-Etno Park / Ekomüze Uygulaması

Dr. Murat KARASALİHOĞLU
Kastamonu Kent Müzesi
Eposta: paphlagonia@gmail.com
ORCID: 0000-0002-1573-9831

Özet

Amaç: Bu bildirinin amacı Kastamonu Tabiat Turizminin yoğunlaştığı Küre Dağları Bölgesi'nin arkeolojik potansiyelinin araştırılıp ortaya konmasıyla mevcut turizm aktivitelerinin boyutuna katmanların eklenmesi ve bu öneri ışığında da Horma Kanyonu yürüyüş parkuru girişindeki III. Derece Arkeolojik Sit alanının bütünleşik rekreasyon alanı içine alınması ile oluşturulabilecek arkeo-etno park / ekomüze uygulamasının geliştirilmesidir.

Yöntem: Yöntem olarak ele alınan çalışma konusu alanın arkeolojik bulguların derlenip yorumlanması ve yine bu konudaki literatür ile geliştirilmesi sonucunda ele geçen bilgilerin Horma Yürüyüş Park alanı içinde konumlanmasının ve önerilen arkeo-etno park / ekomüze uygulamasının modellenmesidir.

Bulgular: Horma Mahallesi'nde yer alan ve MS 3. yüzyıla ait olabilecek bir tapınağa ait parçaların korunduğu arkeolojik sit alanını ve çevresindeki diğer arkeolojik ve epigrafik veriler, sivil/kırsal mimariye ait birimler, halk kültürü anketleri ile bölge habitatını oluşturan tabiat unsurları.

Tartışma ve Sonuç: Horma Mahallesi özelinde tartışılan konunun Küre Dağları genelinde örneklenmesi, bölgesel envanterin genişletilmesi önerileri ile alanda yapılabilecek yaşayan bir arkeo-etno park / ekomüze uygulama ve kavramının oluşturulma çalışmaları, çalışma paydaşları ile böyle bir uygulama için çalışma alanının güçlü ve zayıf yönlerinin ortaya konmasıyla ortaya çıkan önerilerin tartışılması.

Anahtar Sözcükler: Horma Kanyonu, Zeus Tapınağı, Arkeo-Etno Park, Ekomüze.

Zigana Doğa Okulu Uygulamalarının Ekoturizm Yönüyle Değerlendirilmesi

Savaş AYDIN
Zigana Doğa Okulu
E-posta: ziganadogaokulu@gmail.com
ORCID: 0000-0002-7626-3072

Özet

Amaç: Bu çalışma; Gümüşhane'nin Zigana Köyü'nde, köy halkı ile birlikte, sivil toplum kuruluşları ve kamu kuruluşları ortak hareket ederek köyün tüzel kişiliği bünyesinde ticari bir amaç olmaksızın yöre kültürünü, tarihini, doğasını korumak ve yaşatmak amcayla oluşturdukları Zigana Doğa Okulu (ZDO)'nun uygulamaların ekoturizm yönünden değerlendirilmesi ve yöre ile ilgili öneriler sunulmasıdır.

Yöntem: Bu çalışmada, literatür araştırılması ile birlikte gözlemler, ilgili kurum ve kuruluşlarla, yerel yöneticilerle ve yöre halkı ile yüz yüze görüşme tekniği kullanılmıştır. İçeriğinde, ekoturizm turizm, ZDO uygulamaları ele alınmış elde edilen bulgularla çalışma meydana getirilmiştir.

Bulgular: Ekoturizm konusunda koruma ve kollanma dengesini esas alan sürdürülebilir çalışmalarla yöre halkının bilinçlendirilmesine yönelik olarak, kamu, sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte Zigana köyü içerisindeki tarihi ilkokul, Zigana Doğa Okulu'na dönüştürülmüştür. Bu okul içerisinde bitki müzesi (herbaryum) oluşturularak ziyaretçilere açılmak suretiyle bölgenin biyoçeşitlilik envanterinin çıkartılması çalışmalarına öncülük edilen çalışmalara yer verilmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda, Gümüşhane Elması Müzesi, botanik parkı çalışmaları ve farkındalık projeleri ile birlikte Coğrafyada bulunan dokuz adet nadir bitkinin tüm dünya için önem arz ettiği ve bu potansiyelin değerlendirilmesi gerektiği, doğa severlerle birlikte düzenlenen doğa kampları ve eğitimlerinin önemli ölçüde ekolojik okur yazarlık gelişimi sağladığı, bölgede bulunan potansiyeli, yüksek tarihi ve turistik yolların ve rotalarının belirlenme çalışmaları bölge turizmine fayda sağlayacağı kanısına varılmıştır. Ayrıca soyut ve somut kültür varlığı olan "Lames Bilim Kültür ve Sanat Şenliği'nin" ayrı bir turizm destinasyonu olarak değerlendirilmesi halinde bölgedeki ekoturizme ekonomik katkı sağlanabileceği ve bölgenin doğal güzellikleri ile biyoçeşitliliğine dikkat çekebilmek için yapılan Ulusal Foto Kamplarının bölge turizminin tanıtımı için önemli bir potansiyel olduğu görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Gümüşhane, ülkemizde kendi il sınırları içerisinde dört adet kış sporları merkezi bulunan tek il olma ve farklı kültürleri barındırma özelliğine sahiptir. Zengin biyolojik çeşitlilik barındıran eşsiz doğa güzellikleriyle doğa turizmi ve ekoturizm potansiyeli ile bölgenin çekim merkezi olan Zigana Dağı ve Kurum (Kromni) Vadisi, plansız, altyapısı olmayan bir turizm anlayışının tehdidi altındadır. Bu tehdidin önlenebilmesi, geleneksel yapıların doğal güzelliklerin korunması ancak yöre halkının doğa turizmine ekoturizme katılımının sağlanmasıyla mümkün olacaktır. ZDO gibi örnek çalışmaların desteklenmesi halinde bölge ekonomisi için büyük katma değerler yaratacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ekoturizm, Alternatif Turizm, Zigana Doğa Okulu, Sürdürülebilirlik.

Kastamonu'nun Doğa Yürüyüşü Rotalarının Belirlenmesi

Coşkun KARA
Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eposta: cskn.mf@gmail.com
ORCID: 0000-0001-8434-5302

Doç. Dr. Canan TANRISEVER
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
Eposta: ctanrisever@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0003-4747-5903

Özet

Amaç: Çalışmanın amacı Kastamonu ilinde yer alan mevcut ve potansiyel doğa yürüyüşü rotalarının tespiti, haritalandırılması, coğrafi verilerinin işlenmesi ve dokümanlar halinde rota veri tabanının oluşturulmasıdır. Oluşturulan rota veri tabanı literatürde yazılı kaynak oluşturacak, pratikte ise bölgeyi ziyaret eden doğa yürüyüşçüleri için yol gösterici bir çalışma olacaktır.

Yöntem: Çalışmada öncelikle Kastamonu'da doğa yürüyüşü faaliyetlerinin mevcut durumu ve bu faaliyetlerde kullanılan rotalar ortaya konmuştur. Elde edilen veriler ve saha çalışmaları ile mevcut rotalara ek olarak alternatif doğa yürüyüşü rotaları tespit edilmiş ve GPS uygulaması ile kayıt altına alınmıştır. Ek olarak nitel araştırma yöntemlerinden görüşme formu tekniği kullanılarak Kastamonu'da doğa yürüyüşü faaliyetlerine katılan bireylerin mevcut durumu, yürüyüş rotalarına ait görüşleri, doğa yürüyüşü rotalarından beklentileri belirlenmiş ve SWOT (GZFT) analizi yapılarak mevcut rotaların güçlü-zayıf yönleri ile fırsatlar- tehditler ortaya çıkarılmıştır. Görüşme formu kapsamında örneklem belirleme sürecinde amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Buna göre; Kastamonu İlinde faaliyet gösteren Kastamonu Dağcılık ve Doğa Sporları İhtisas Kulübü Derneği (KADASK) bünyesinde yönetim ve eğitici kademesinde yer alan bireyler tercih edilmiştir. Bu kapsamda görüşme tarihinde yönetim kurulu dahil 70 aktif üyesi bulunan KADASK kulübü içerisinden örneklem kriterlerine uygun 16 kişi ile görüşme gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Çalışma sonucunda Kastamonu ilinde yer alan ve doğa turizmi kapsamında kullanılabilecek 16 doğa yürüyüşü rotası tespit edilmiş ve coğrafi bilgileri toplanarak haritalandırılması gerçekleştirilmiştir. Ayrıca görüşme formu kapsamında gerçekleştirilen SWOT (GZFT) analizi çalışması ile mevcut rotaların güçlü-zayıf yönleri ile tehdit ve fırsatları tespit edilmiş, bölgede yer alan rotaların ve doğa yürüyüşü faaliyetlerinin geliştirilmesi adına öneriler sunulmuştur.

Tartışma ve Sonuç: Kastamonu ili coğrafi yapısı ile doğa yürüyüşü vb. faaliyetler için oldukça elverişli koşullara sahiptir. Ilgaz Dağları ve Küre Dağları gibi iki önemli sıradağ oluşumunun yer aldığı Kastamonu, orman zenginliği bakımından da Türkiye'nin ilk sıralarda yer alan illeri arasındadır. Doğa yürüyüşleri açısından elverişli koşullara sahip olmasına karşı bu alanda yapılan çalışmaların ise yetersiz olduğu görülmektedir. Kastamonu ilinde Avrupa standartları kapsamında işaretlemesi ve haritalandırılması yapılmış bir adet yürüyüş rotası (İstiklal Yolu) bulunmaktadır. Bunun dışında yerel halk ve bölgede faaliyet gösteren dağcılık kulüpleri tarafından kullanılan mevcut rotalar olsa da bu rotaların işaretleme, GPS kaydı, haritalandırılması vb. alt ve üst yapı eksikliklerinin bulunduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca mevcut rotaların tanıtım eksikliği ve ulaşılabilir bir veri tabanının bulunmaması, rotaların sadece bölgede yaşayan yerel doğa yürüyüşçüleri tarafından biliniyor olması mevcut rotaların doğa turizmi kapsamında değerlendirilmelerinin önündeki en önemli sorunlardır.

Anahtar kelimeler: Kastamonu, Doğa turizmi, Doğa yürüyüşü, Doğa yürüyüşü rotası, Rota.

Doğu Karadeniz (Trabzon) Kıyılarında, Kıyı/Doğa Turizmi Kaynak Alanlarının, Sürdürülebilir Koruma ve Kullanma Analizi

Doç. Dr. Coşkun ERÜZ
KTÜ, Deniz Bilimleri Fakültesi
Eposta: ceruz@ktu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-2384-9010

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı, doğa turizmi kapsamında Trabzon'un bütünleşik kıyı alanlarında il ve bölge insanının dinlenme, sportif aktiviteleri ile birlikte iç ve dış turizm için kullanılan doğal kıyı alanı ve tesisleşmeleri koruma ve turizmin sürdürülebilirliği kapsamında inceleyerek öneriler geliştirilmektir.

Yöntem: Nicel araştırma yöntemleri kullanılan bu çalışmada, Trabzon ilinde doğa-kıyı turizmine konu kıyı alanlarının fiziki değişimini ve kullanım potansiyeli incelenmiştir. Üç aşamada gerçekleştirilen çalışmanın ilk aşamasında konu ve saha ile ilgili referans bilgi ve belge taraması yapılmış ve yöntemler irdelenmiştir. İkinci aşamada ise fiziki coğrafyanın tespiti için harita, hava fotoğrafları, görsel materyaller kullanılarak çalışma alanındaki denizel ve karasal jeomorfolojik yapı ve kıyı kullanım durumu tespit edilmiştir. Üçüncü aşamada kıyılarda insan müdahaleleri ile değişimin ortaya konulması için CBS (Coğrafi Bilgi Sitemleri) teknikleri ile değişim ve mevcut durum tespiti yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar irdelenerek geçmişte ve mevcuttaki kıyıların turizm ve sosyo-kültürel amaçlı kullanılabilecek potansiyel ortaya konulmuştur.

Bulgular: Hidrografik ve oşinografik açıdan kendine has yapıya sahip Karadeniz'in Güneydoğu kıyıları, antik çağdan günümüze yerleşim, tarım, ticaret ve denizcilik amacı ile kullanılmaktadır. Körfez bulunmayan, boyuna kıyı yapısı ve dik yamaçlı vadilerle karakterize olmuş, dağlık bir yapıya sahip olan Doğu Karadeniz, boyuna gelişim göstermiş kıyı yapısı ve dar kıta sahanlığı ile çok az sayıda doğal koy ve liman barındırır. Bölgenin, kıyılara kadar uzanan dik yamaçlara bitişik deniz tabanı da yüksek eğimlidir ve bunun sonucu olarak bölgede sığ ve geniş düzlüklere sahip kıta sahanlığı çok az ve dardır. Çalışmaya konu olan Trabzon'un 10 sahil ilçesi toplam 119km kıyı uzunluğuna sahiptir. Kıyı ilçelerinin toplamında 1970 öncesi doğal kıyıların %76 sı doğal kumsal-plaj iken 2020 itibari ile turizme ve halkın kullanımına konu olabilecek doğal-dolgu kumsal toplam kıyının sadece %6.3ü kadardır. 10 kıyı ilçesinde toplam kumsal uzunluğu 7500m olan 20 plaj alanı bulunmaktadır. İl kıyılarında halkın seyir ve dinlenme amaçlı kullanabileceği 11 doğal falez alanı ve dalış turizmine konu olabilecek kayalık alan, 1 deniz, 1 doğa ve 3 kültürel kıyı koruma alanı bulunmaktadır. İlde, yat, balıkçılık ve gezinti teknesi amaçlı toplam 52 adet liman, balıkçı barınağı ve çekek yeri bulunmaktadır. İlin doğal kıyılarının büyük bir kısmı Karadeniz sahil yolu, kıyı yapıları, rekreasyon ve kent gelişim alanı yaratmak amacı ile doldurularak kaybedilmiş.

Tartışma ve Sonuç: il ve bölge insanının dinlenme, spor amaçlı ihtiyaçlarının karşılanması, iç ve dış turizm etkinlikleri için kullanılabilecek doğal kıyı ve deniz alanları, ilçeden ilçeye değişmekle birlikte 1970-2020 döneminde %50-90 oranında tahrip olmuştur. Dinlenme, yüzme vd. sosyal amaçlı ihtiyaçları karşılamaya yetecek düzeyde plaj vd. kıyı alanı yok denecek kadar azalmıştır. İlde kalan son 7500m kumsal-plaj alanının mutlak korunması, su ve kumsal kalitesinin iyileştirilmesine ihtiyaç vardır. Mevcut durumun bütünleşik koruma ve kullanma stratejisi ve turizme kazandırma stratejisi açısından çok yetersizdir. İl sahilinde, korunan yada plaj vb amaçla düzenlenen alanlardan biri hariç, turizm etkinliklerine dönük bir planlama ve strateji bulunmamaktadır. Turizme konu olabilecek potansiyel kıyı (kara ve deniz) alanlarının bütünleşik olarak irdelenerek, koruma kullanma dengesi gözetilerek planlanması ve ilin aldığı 0.5-1.5 milyon turist/yıl potansiyeline göre, orman, kayalık vd doğal alanlarla iç içe olan kumsal ve kıyı alanlarının, koruma temelli alternatif doğa turizm alanları olarak halkın ve turizmin hizmetine kazandırılmasına ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Karadeniz, Trabzon, Doğa-Kıyı Turizmi, Bütünleşik Kıyı Planlama.

Kastamonu İlinin Sahip Olduğu Tabiat ve Doğa Turizmi Potansiyelinin Yerel Basındaki Sunumu

Dr. Çağdaş Aydın
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
Eposta: cagdasaydin@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0003-3194-4218

Dr. Ceren Aydın
Bağımsız Araştırmacı
Eposta: cerendiktas@gmail.com
ORCID: 0000-0001-8325-5743

Özet

Amaç: Kastamonu ili geniş bir coğrafi alana ve tabiat turizmi açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Kastamonu ili kanyonlar, şelaleler, mağaralar, vadiler, dağlar, koylar, yaylalar gibi farklı çekicilikleri bir arada bulundurmaktadır. Bu nedenle Kastamonu ilinin tabiat turizmi potansiyeline yönelik farkındalığın artırılması gerekmektedir. Bu çalışmada da Kastamonu ilinin yerel gazetelerinde yer alan tüm turizm haberleri içinde tabiat turizmi konulu haberlerin nicelik ve nitelik açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca Kastamonu ilinin sahip olduğu turizm potansiyelinin yerel gazetelerde ne ölçüde yer aldığı, yapılan haberlerin Kastamonu'nun yerel kamuoyuna mı yoksa Türkiye'de yaşayan diğer bireylerin farkındalığının sağlanmasına mı yönelik olduğu araştırmanın bir diğer amacıdır.

Yöntem: Araştırma, betimsel bir yaklaşımla ele alınmıştır. Bu kapsamda nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan doküman taramasından yararlanılmıştır. Araştırma kapsamında taranan yerel gazeteler; Nasrullah Gazetesi, Kastamonu Sözcü, Kastamonu Gündem, Kastamonu Gazetesi, Kastamonu Doğru Söz gazeteleridir. Ancak Kastamonu Gündem gazetesinin web sitesinde yer alan haberler içinde zamansal bir filtre seçeneği olmadığından dolayı Kastamonu Gündem gazetesinin haberleri incelenmemiştir. Diğer gazetelerin araştırmaya dâhil edilme nedeni web sayfalarında arama özelliği olmasından dolayıdır. Araştırma kapsamında taranan haberler 2021 yılının Ocak ayından Kasım ayına kadar gazetelerin web sitelerinde yer alan haberlerdir. Gazetelerin web sayfalarında aramalar "tabiat turizmi, doğa turizmi, turizm, turist, rekreasyon, yerel etkinlikler" anahtar sözcükleriyle yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmada; haberlerin kökeni, haberlerin kaynakları, nitelikleri ve tabiat turizmi çekim unsurlarının sunumu yapılan içerik analizi neticesinde ortaya çıkan kategorilerdir. Kastamonu gazetelerinde tabiat turizmi ile ilgili yapılan haberlerin kaynağının tamamına yakınını kamu kurumları, bürokratlar ve akademisyenler oluşturmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Araştırmada, Kastamonu ilinin sahip olduğu tabiat ve doğa turizmi potansiyelinin yerel basındaki farkındalığını belirlemeye çalışılmış, bu potansiyelin yeteri kadar ele alınıp alınmadığına, haberler yapılırken hangi yönlerin öne çıkarılıp hangi yönlerin eksik bırakıldığına değinilmiştir. Ayrıca Kastamonu ilinin tabiat turizmi potansiyeline yönelik olarak yerel basında çıkan haberlerin tamamına yakını, kamu kurumları kaynaklıdır.

Anahtar Kelimeler: Turizm Haberleri, Yerel Gazeteler, Kastamonu.

Sürdürülebilir Tabiat Turizmi: Kastamonu Örneği

Dr. Hasan Evrim ARICI
European University Munich, Germany
E-posta: hasan_evrim.arici@euruni.edu
ORCID: 0000-0003-3429-4513

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı sürdürülebilir turizm gelişimi kapsamında tabiat turizmini değerlendirmek ve Kastamonu ili özelinde somut önerilerde bulunmaktır.

Yöntem: Çalışmada yorumsama (hermeneutic) yöntemi kullanılarak tabiat turizmi ve sürdürülebilirlik konularında ilgili alanyazın taranarak elde edilen bilgiler doğrultusunda Kastamonu özelinde sürdürülebilir tabiat turizminin geliştirilmesi için öneriler geliştirilmektedir.

Bulgular: Bu çalışmada sürdürülebilir turizm kavramının içerdiği temel üç boyut (sosyo-kültürel, ekonomik ve çevre) temelinde tabiat turizminin gelişimi Kastamonu özelinde örneklerle desteklenerek açıklanmaktadır. Bu bağlamda, tabiat turizminin sosyo-kültürel boyut temelinde gelişiminde Kastamonu ilinin kültürel değerleri göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Sosyo-kültürel boyut temelinde yöre insanının folklorik kıyafetleri ve el sanatları ile Kastamonu mutfağının sunduğu yöresel lezzetler tabiat turizmi pazarlaması ve yürütülmesi sürecine dahil edilmelidir. Ekonomik boyut temelinde, tabiat turizminde yaşanan gelişmeler yerel halkın refahına olumlu yansımalıdır. Tabiat turizminin ekonomik etkisi doğrudan, dolaylı ve çarpan etki olmak üzere üç alt başlıkta değerlendirilebilir. Çevre boyutu açısından ise tabiat turizminin gelişiminde doğa dostu uygulamalar geliştirilmelidir. Doğal dokuya uygun kamp alanları ve konaklama işletmelerinin kurulması ve kırsal köylerde kullanılmayan terkedilmiş ahşap evlerin tabiat turizmine kazandırılması çevre boyutu açısından iyi örnekler olarak karşımıza çıkabilir.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmada sürdürülebilir-tabiat turizmi üzerine bir tartışma geliştirilerek Kastamonu özelinde örnekler ile yeni bir yaklaşım önerilmektedir. Bu yaklaşıma göre tabiat turizmin planlanlaması ve geliştirilmesinde sürdürülebilirlik yaklaşımı temelinde sosyo-kültürel, ekonomik ve çevre boyutları göz önünde bulundurulmalıdır. Bu anlamda bu çalışma sürdürülebilirlik ilkesinin yalnızca çevre boyutunun ele alınmasının yetersiz olacağını ve bu nedenle üç temel boyutun birlikte ele alınması ve tabiat turizminde kullanılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu anlamda bu çalışmada ortaya atılan öneriler gelecek çalışmalar için bir başlangıç niteliği taşıyabilir. Gelecek araştırmalarda tabiat turizmi ve sürdürülebilirlik yaklaşımı temelinde nitel araştırma yöntemleri kullanılarak yeni modellemeler ve yaklaşımlar geliştirilebilir ve nicel araştırma yöntemleri kullanılarak önerilen modellerin uygulanabilirliği test edilebilir. Tabiat turizmi uygulayıcıları da bu çalışmada ortaya atılan düşünceleri dikkate alarak Kastamonu özelinde tabiat turizminin sosyal hayata, yerel ekonomiye ve doğal çevreye olumlu etkilerinin arttırılmasına katkı sağlayabilirler.

Anahtar Kelimeler: Tabiat Turizmi, Sürdürülebilir Turizm, Kastamonu.

UNESCO Gastronomi Aday Şehri Kastamonu Mutfağı Üzerine Yapılan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi

Dr. Öğr. Üyesi Hakkı ÇILGINOĞLU
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: hcilginoglu@kastamonu.edu.tr
ORCID:0000-0002-6787-3397

Arş. Gör. Özge ÇAYLAK DÖNMEZ
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: ozgecaylak@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-9394-5139

Özet

Amaç: Bir yörede yetiştirilen ürünlerin, yöre kültürüne has pişirme ve sunma şekli ile meydana gelen ve yöreye özgü olan yiyeceklere yöresel yemek denilmektedir. Çalışmada, yöresel yiyecekler kapsamında Kastamonu mutfağı ile ilgili olan çalışmaların bibliyometrik analizi amaçlanmaktadır. Bibliyometrik analizi sonuçlarının gastronomi alanına ve Kastamonu gastronomi turizmine yardımcı olması da hedeflenmektedir.

Yöntem: Kastamonu mutfağı ile ilgili alanyazın taraması yapılan çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden bibliyometrik analiz tekniği kullanılmıştır. Bibliyometrik analiz yapabilmek için YÖKTEZ, YÖKAKADEMİK ve Google Akademi sitelerinde "Kastamonu mutfağı", Kastamonu yöresel yiyecekler", "Kastamonu yerel yiyecekler"," Kastamonu yenilebilir otlar", "Kastamonu mantarları" gibi kelimeler ile tarama yapılmıştır. Taramalar 1990 ve 2021 tarihlerini kapsamaktadır. Ayrıca sitelerin güncellenmesinden dolayı tarama 20.10.2021- 23.10.2021 tarihleri arasında sınırlandırılmıştır. Bu çalışma kapsamında Kastamonu mutfağı ile ilgili 9 bildiri, 13 makale, 5 tez ve 3 kitap olmak üzere toplam 29 çalışmaya ulaşılmıştır. Çalışmalar sınıflandırılıp, temalar belirlenerek konu ile ilgili tartışma yapılmıştır.

Bulgular: Kastamonu mutfağı ile ilgili çalışmalar incelendiğinde, çalışmaların makale ve bildiri ağırlıklı olduğu (%73,33), 2018 yılından sonra bilimsel çalışmalara ağırlık verildiği görülmektedir. Yazılan tezlerin yüksek lisans alanında yapıldığı elde edilen diğer bulgular arasındadır. Çalışma konularını ise, Kastamonu yemekleri, Kastamonu yemeklerinin reçetelendirilmesi, Kastamonu yemeklerinin yöresel ürün olarak kullanılması gibi konular oluşturmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Araştırma sonuçlarına göre, Kastamonu mutfağı ile ilgili çalışmaların 2018 yılından itibaren artış gösterdiği, en çok çalışmanın Kastamonu Üniversitesi Turizm Fakültesi öğretim üyeleri tarafından gerçekleştirdiği, bilimsel çalışmaların makale türünde ağırlık gösterdiği, tezlerin yüksek lisans tezi olduğu ve çalışma konularının Kastamonu yöresel yemekleri alanında olduğu tespit edilmiştir. Güçlü bir mutfak kültürüne sahip olan Kastamonu ilinin akademik çalışmalar ile desteklendiği çalışma sonucundan görülebilmektedir.

Anahtar Sözcükler: UNESCO, Yöresel Yiyecekler, Kastamonu Mutfağı, Bibliyometrik Analiz.

Balabanağa Çiftliği'nin Tabiat Turizmi Kapsamında İncelenmesi

Dr. Emrah YAŞARSOY
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: eyasarsoy@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-9541-6601

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı, tabiat turizmi kapsamında Balabanağa Çiftliği'ni incelemek, bu çerçevede ne tür faaliyetlerin yapıldığını ortaya koymak ve konuyla ilgili öneriler geliştirmektir.

Yöntem: Nitel araştırma yöntemiyle hazırlanan bu çalışmada gözlem tekniği kullanılmıştır. Araştırmacı, işletmecinin bilgisi dâhilinde çiftliğe müşteri olarak giriş yapmış ve katılımcı gözlem tekniği ile verileri toplamıştır. İklim şartları göz önüne alındığında, özellikle misafirlerin yoğun olarak talep gösterdiği ağustos ayının farklı zamanlarında araştırmacı çiftliği 3 kez ziyaret etmiştir.

Bulgular: Misafirlerin çiftlik sahipleriyle birlikte tarla sürmekten tarım ürünlerini (patates, üryani eriği, sarı buğday, kara mürver, kozalak…) toplamaya ve buğday çuvallamaya kadar birçok etkinlikte aktif olarak rol aldıkları saptanmıştır. Çiftlik içerisindeki konakta şimdilik 4 kişiye kadar konaklama imkânının sağlandığı belirlenmiştir. Çiftliğin geniş düzlüğünde, misafirlerin kendi olanakları dâhilinde kamp kurabildikleri ve karavanlarını park edebildikleri gözlenmiştir. Çiftliği ziyaret eden misafirler içerisinden isteyenler, sincap, at, inek, koyun, köpek ve kedi gibi hayvanlarla eğlenceli vakitler geçirebilmektedir. Balabanağa Çiftliği'nin restoran kısmında sunulan yiyeceklerin genelinin çiftlikte yetiştirilen ürünlerden yapıldığı, gelen misafirlerin salıncak, uçurtma, tahterevalli, hamak gibi faaliyetlerden yararlandığı görülmüştür. Bunun yanında, misafirler bostanda yabanı ot ordusunu yolma, saman balyalarını römorklara yığma, gönüllü evi inşaatında görev alma, odun, un ve buğday taşıma gibi faaliyetlere de katılabilmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Balabanağa Çiftliği'nde misafirlerin doğa ile ilintili birçok faaliyeti gerçekleştirebildiği görülmüştür. Bu kapsamda, yürütülen faaliyetlerin genellikle gastronomi ve çiftlik odaklı olduğu belirlenmiştir. İşletme sahiplerine doğa yürüyüşleri, bitki gözlemciliği, bisiklet gezileri ve doğa fotoğrafçılığı gibi faaliyetlerin de yapılabileceği önerilmektedir. Buna ek olarak, yemek çeşitlerinin ve bungalov evlerin sayısının artırılabileceği, çiftlikte üretilen ve paketlenen ürünlerin satışı için otantik bir ahşap büfenin kurulabileceği ve ürünlerin internet üzerinden de satılabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tabiat Turizmi, Balabanağa Çiftliği, Kastamonu.

Kastamonu Tabiat Turizmi ve Sürdürebilir Açısından Eğitim

Dr. Öğr. Üyesi Yüksel GÜNGÖR
Kocaeli Üniversitesi, Kartepe Turizm MYO
E-posta: yuksel.gungor@kocaeli.edu.tr
ORCİD: 0000-0001-9386-098X

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Kastamonu Tabiat turizmi arz kaynaklarından ormanların ve tabiatın eşsiz doğasına sahip olan bölgenin destinasyon zenginliğini "sürdürülebilirlik" açısından eğitimin önemini vurgulamak ve eğitim programlarıyla ilgili öneriler geliştirmektir

Yöntem; Bu çalışma disiplinler arası bir çalışma olması gereği tarih biliminde uygulanan "kaynak tarama, tasnif, tahlil ve tenkit" unsurlarını kullandık. Eğitim konusundaki kaynak taramalarından sonra tasnif noktasında turizm eğitimi üzerine bugüne kadar uygulanmış turizm eğitim programlarından başarıya ulaşmış olanları, Kastamonu özelinde değerlendirip bölgede bu eğitimi turizmin tüm paydaşlarıyla uygulama yöntemidir.

Bulgular: 873 bin hektar orman alanı ve kişi başına düşen (22,8) oranla sahip olduğu zengin bir destinasyondur. Tabiat turizminde önemli bir destinasyon merkezidir. Turizm eğitiminde Kastamonu'da 4 ana başlıkta uygulanması hedeflenen sonuca etki edecektir.. Bu eğitimler; Çevrenin korunması, turizm faaliyeti gerçekleştirilen bölgedeki kültür ve sosyal hayata saygı duyulması ve korunması, tabiat turizmi faaliyetlerle bölge kültürü ve geleneklerinin yeniden canlandırılması, yerel ekonominin geliştirilmesinin teminat altına alınması, turistlerde tatminin sağlanması dolayısı ile tabiata dayalı turistik faaliyetlerde sürdürülebilirlik bütün paydaşları tarafından bu 4 temel ilkenin gözetilmesi çevresel, sosyo-kültürel ve ekonomik anlamda sürdürülebilir bir tabiat turizmi için son derece önemli bulunmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmada. Kastamonu bölgesinde flora ve fauna" çeşitliğiyle turizmde arz olarak sunulacak zenginliği koruma ve sürdürülebilirlik kapsamında eğitim projeleri önem kazanmıştır. Yerel yönetimlerin turizme yönelik düzenleyeceği eğitim programlarıyla bölgenin istihdam ve ekonomisine olan katkılarının yöre halkı üzerinde ev pansiyonluğu yönelimi göz ardı etmeden, turizm eğitimin ikinci aşaması olarak aile bireylerine yönelik ev pansiyonculuğu konusunda uygulamalı eğitim, hizmet sektöründeki kaliteyi attırmak adına katkısı ortaya konacaktır.

Anahtar Sözcükler: Tabiat Turizmi, Eğitim, Kastamonu, Orman.

Tabiat Turizminde Destinasyon Merkezi Olarak: Kastamonu Örneği

Dr. Öğr. Üyesi Yüksel GÜNGÖR
Kocaeli Üniversitesi, Kartepe Turizm MYO
E-posta: yuksel.gungor@kocaeli.edu.tr
ORCİD: 0000-0001-9386-098X

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı Kastamonu coğrafyası sahip olduğu tabiat turizm zenginliğiyle milli mücadele döneminde Milli Şairimiz Mehmet Akif Ersoy'un Nasrullah Camii'nde vermiş olduğu vaazları ile Kastamonu İstiklal Yolu projelerini Tabiat Turizmiyle birlikte sunarken turistler geceleme sayılarını artırmayı hedefleyen bir çalışmadır.

Yöntem: Bu çalışma disiplinler arası bir çalışma olması gereği tarih biliminde uygulanan "kaynak tarama, tasnif, tahlil ve tenkit" unsurlarını kullandık. Tarihsel zenginliğin önemimi ortaya çıkarabilmek adına milli mücadele dönemi matbuat eserlerin taranıp bunlardan Mehemet Akifv Ersoy'un vaazları hakkında ki kaynaklar ile milli mücadele döneminde askeri mühimmatın İnebolu üzerinden cephelere ulaştırılmasına dair kaynakları tasnif ederek tarihsel zenginliğini değerlendirmeyi hedefledik.

Bulgular: Kastamonu üzerine daha önce yayınlanmış bulgular dışında ana konumuz olan Tabiat Turizminin zenginliğini ortaya çıkarmak adına Kastamonu hakkında yazılmış salnameleri inceleyip 19. Yüzyılda bölge coğrafyasında yemek kültürleri taranarak bölgede zengin mutfak kültürüyle birlikte Osmanlı Arşiv vesikaları ve dönemin matbuatında Kastamonu hakkında belgelerin tarihsel boyutlarına rastladık.

Tartışma ve Sonuç: Kastamonu son zamanlarda turizmde bir değer olarak ortaya çıkışında tabiat turizmindeki avantajlı ve güçlü yönlerini, Tarihsel geçmişi içinde özellikle 19. yüzyıldaki Osmanlı Salnamelerde kentin sosyal kültürel ve ekonomik alandaki aktarılan bilgilerden kültürel boyutunu ve Akif'in tarihsel boyutta pek fazla işlenmemiş Nasrullah Camii olan vaazlarının, İstiklal Yolu Projesini, Kültür ve Turizm Bakanlığınca, turizm etkinliği olarak bir takvime bağlanarak Kastamonu Turizmine artı bir değer olarak kazandırılabilecektir. Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB) ile Karadeniz Bölgesi rotasında hazırlanacak Tarih Kültür ve Tabiat Turizmi gibi daha zengin bir Kastamonu turistik arz olarak pazarlanabilecektir.

Anahtar Sözcükler: Destinasyon, Tabiat, Doğa, Tarih, Kültür.

Çelikhan (Adıyaman) ve Yakın Çevresinde Flora Turizmi Açısından Potansiyeli Olan Bazı Endemik ve Yeni Bitki Taksonları

Dr. Ömer KILIÇ
Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi
Eposta: omerkilic77@gmail.com
ORCID: 0000-0003-3409-1572

Dr. Şinasi YILDIRIMLI
Hacettepe Üniversitesi, Fen Fakültesi
Eposta: ot@hacettepe.edu.tr
ORCID: 0000-0001-9648-7471

Dr. Erkan YILMAZ
Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi
Eposta: eyilmaz@adiyaman.edu.tr
ORCID: 0000-0002-0947-3096

Özet

Amaç: Bu çalışmada araştırma sahası ile yakın çevresinin floristik açıdan zenginliği ile orjinalliği belirlenerek çalışma alanı ve yakın çevresinin tabiat turizmi açısından potansiyeli vurgulandı.

Yöntem: Araştırma sahasına 2019-2021 yıllarının vejetasyon dönemlerinde periyodik arazi çalışmaları düzenlenerek flora turizmi açısından önemli olan bazı bitki türleri belirlendi, toplandı, teşhisleri yapıldı, fotoğraflandı, gereken gözlemler yapılıp kayıt altına alınarak uygun örnekler herbaryum materyallerine dönüştürüldü.

Bulgular: Çalışma alanı olan Çelikhan ilçesi (Adıyaman) ve çevresi birçok farklı turizm aktivitesine olanak sağlayan, zengin doğal kaynaklara ve bitki tür ile çeşitliliğine sahip olup, 2019-2021 yıllarındaki arazi çalışmaları kapsamında tabiat ve flora turizmi açısından önemli olan dört yeni tür (*Aethionema adiyamanense* Kılıç & Yıld., *Pimpinella adiyamanensis* Yıld. & Kılıç, *Allium adiyamanense* Yıld. & Kılıç, *Allium yeşilyurtense* Yıld. & Kılıç) ve on beş endemik (*Ebenus laguroides* Boiss. var. *cilicica*, *Acanthus dioscoridis* L. var. *brevicalilis* (Freyn) E.Hossain, *Aethionema apetalum* Kılıç & Yıld., *Aethionema grandiflorum* Boiss. et Hohen, *Aethionema schistosum* Boiss. et Kotschy, *Anthemis armeniaca* Freyn et Sint, *Arabis carduchorum* Boiss., *Centaurea urvillei* DC. subsp *hayekiana* Wagenitz, *Corydalis lydica* Liden, *Fritillaria armena* Boiss., *Gundelia komagenensis* Fırat, *Haplophyllum vulcanicum* Boiss et Heldr., *Hypericum salsolifolium* Hand.-Mazz, *Micromeria cilicica* Hausskn et Davis, *Phryna ortegioides* Fisch. et Mey.) takson kayıt altına alındı.

Tartışma ve Sonuç: Elde edilen sonuçlar literatürle harmanlanarak sahanın genelde tabiat turizmi ve özelde flora turizmi açısından önemine değinildi. Çalışma sahasının flora turizmi potansiyelinin olduğu, fakat bu potansiyelin yeterince değerlendirilmediği ve tanıtılmadığı tespit edilmiş olup, araştırma sonuçları ve konuyla ilgili literatürler yardımıyla alandaki bu potansiyele değinilerek konuya dikkat çekilmeye çalışıldı. Sonuç olarak, çalışmanın bölgedeki tabiat ile flora turizmi faaliyetleri ve konuyla ilgili çalışmalara katkısının olacağı beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Adıyaman, Çelikhan, Turizm, Tabiat, Flora, Bitki.

Bal Ormanı ve Arı Merası Oluşturmada Kullanılma Özelliği Olan Bazı Bitkiler

Dr. Ömer KILIÇ
Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi
Eposta: omerkilic77@gmail.com
ORCID: 0000-0003-3409-1572

Dr. Şinasi YILDIRIMLI
Hacettepe Üniversitesi, Fen Fakültesi
Eposta: ot@hacettepe.edu.tr
ORCID: 0000-0001-9648-7471

Özet

Amaç: Bal ormanı ve arı meralarına arıların en çok ziyaret ettiği, fazla çiçekli, bol polen ve nektarlı, alanın ekolojik koşullarına adaptasyonu iyi olan bitkilerin belirlenerek alana plantasyonunun yapılması, arıların polen ve nektar kaynaklarına ulaşım sürelerinin artması açısından önemlidir. Bal ormanı ve arı merası oluşturma çalışmalarında bu durumun nazara alınması arıcılığın ekonomik getirisi, tabiat turizmine katkısı, yeni arılıkların oluşturulması, üniversitelerin bu konudaki ihtisaslaşması ve kırsal kalkınmaya katkısı açısından önemlidir. Bu çalışmada literatür verileri, Çelikhan ilçesi (Adıyaman) ile yakın çevresinden bal ormanı ve arı merası oluşturmada kullanılma potansiyeli olan bazı doğal bitkiler ve konuyla ilgili projelerimizdeki veriler ile deneyimlerimizden yararlanılarak ilgili çalışmalara katkı sağlamak amaçlandı.

Yöntem: Konuyla ilgili literatürlerden, ihtisaslaşma kapsamındaki bal ormanı-arı merası ile arı-bitki konulu projelerimizden ve Çelikhan ilçesi (Adıyaman) ile yakın çevresinden bal ormanı ve arı merası oluşturmada kullanılma potansiyeli olan bazı doğal bitki taksonlarından yararlanıldı.

Bulgular: Elde ettiğimiz bulgular ve habitatlarından konuyla ilgili belirlediğimiz bitki taksonları arılığın çiçeklenme süresinin uzamasına, örnek konaklama alanı oluşturulmasına, göçebe arıcılığın azalmasına, kırsal kalkınmaya, üniversitelerin bu konuda ihtisaslaşmasına, bal verim ve kalitesinin artmasına, arılıkların ıslahına, doğal ve kültür bitkilerinin daha kolay tozlaşmalarına, bölgenin arıcılık ve doğa turizmi faaliyetlerinin gelişmesine katkıları olacak potansiyeldedirler.

Tartışma ve Sonuç: Verilerimiz benzer çalışmalarla tartışılarak, değerlendirilerek katkısı olacak önerilerde bulunuldu. Sonuç olarak, bal ormanı ve arı merası oluşturma çalışmalarında arıların daha uzun süre polen ve nektar alması için sahanın ekolojik koşullarına uyumlu bitkilerin belirlenerek plantasyonunun yapılması önemlidir. Böylece bol ve kaliteli arı ürünlerinin elde edilmesine, biyolojik kaynakların korunması ile geliştirilmesine, üniversitelerin bu konuda ihtisaslaşmalarına, doğa ve flora turizminin de bölgedeki farkındalığının artmasına katkıların olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bal ormanı, Arı merası, Ballı bitkiler, Flora turizmi, Arıcılık.

Kastamonu'nun Devrekâni İlçesine Ait Tabiat Varlıklarının Tanıtımı: İnternet Sayfaları Üzerine Bir İçerik Analizi

Öğr. Gör. Dr. Ayşegül Aslıhan CİVEK
Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu Meslek Yüksekokulu
Eposta: aakizilcik@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-4023-283X

Özet

Amaç: İçinde bulunulan bilgi çağında özellikle mobil teknolojilerin ve internetin yaygınlaşması ile insanlar hayatlarının her alanında iletişim teknolojilerini, mobil uygulamaları, internet sitelerini, akıllı cihazlar vb. araçları kullanmaktadır. Günümüzde turistlerin turistik bilgi arayışları artmakta ve bu bilgi arayışındaki artışın, destinasyon tanıtımında iletişim araçları açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada Kastamonu ilinin Devrekâni ilçesine ait tabiat turizmi varlıklarının internet sayfalarındaki tanıtımının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: "Devrekâni gezi" ve "Devrekâni turizm" anahtar sözcükleri ile arama motorlarında yapılan aramalarda 118 internet sitesi bulunmuş, incelenen sitelerin yalnızca 36 tanesinde Devrekâni'nin turizm tanıtımının yapıldığı tespit edilmiştir. Tespit edilen bu 36 internet sitesine yer alan veriler, nitel araştırma yöntemlerinden olan içerik analiz tekniği ile incelenmiştir.

Bulgular: Devrekâni'nin turizm ve gezi ile ilgili tanıtımının yapıldığı 36 internet sitesinde ilçeye ait hangi turizm değerlerinin ne şekilde ele alındığı üzerinde durulmuştur. İnternet siteleri, kamu veya özel kesime ait olması, gezi veya haber sitesi olması gibi bazı özellikleri de sınıflandırılarak analiz edilmiştir. Araştırmada, ilçenin tabiat turizmi varlıkları olabilecek unsurlarının tamamının tek bir sitede yer almadığı, farklı sitelerde farklı ve ortak unsurların olduğu görülmüştür. Çoğu sitede ilgili fotoğrafların da bulunmaması dikkat çekicidir.

Tartışma ve Sonuç: Devrekâni ilçesine ait tabiat turizmi varlıklarının internet sitelerindeki tanıtımı ile ilgili farklılık ve benzerlikler yorumlanmıştır. Özellikle kamuya ait sayfalardaki Devrekâni ilçesi tabiat turizmi unsurlarının listesinde farklı değerlerin yer alması nedeniyle konu ile ilgili ortak bir anlayışın getirilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Ayrıca sayfalarda yer alan unsurların çoğu için fotoğraf eklenmemesi veya aynı fotoğraf karelerinin kullanılması, alandaki tanıtım eksikliğini göstermektedir. Doğa fotoğrafçılığının desteklenmesine yönelik girişimler ve fotoğrafların destinasyon tanıtımında kullanımının sağlanması teşvik edilebilir.

Anahtar Sözcükler: Devrekâni, Tabiat, Doğa, Tanıtım, İnternet Sayfası.

Kastamonu'daki Doğa Temelli Rekreatif Faaliyetleri Konu Alan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi

Prof. Dr. İsmail KIZILIRMAK
İstanbul Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı
Eposta: ikizilirmak@istanbul@edu.tr
ORCID: 0000-0001-9141-6420

Öğr. Gör. Gülçin SERCE-DİNÇKOL
İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı
Eposta: gulcin.serce@yeniyuzyil.edu.tr
ORCID: 0000-0003-0514-1788

Öğr. Gör. Nil AYDUĞAN
İstanbul Aydın Üniversitesi, Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı
Eposta: nilaydugan@aydin.edu.tr
ORCID: 0000-0002-2923-7197

Özet

Amaç: Bu araştırmanın temel amacı, 2021 yılının Ekim ayına kadar Kastamonu iline yönelik rekreatif faaliyetler ile ilgili ulusal alanyazında yayınlanan dili Türkçe olan makale ve bildirilerin belirli parametreler çerçevesinde incelenmesini kapsamaktadır.

Yöntem: Araştırmada 2021 yılının Ekim ayına kadar Google akademikte yer alan Kastamonu iline yönelik rekreatif faaliyetler ile ilgili makale ve bildiriler bibliyometrik analiz ile incelenmiştir. Veriler başlık, anahtar kelime ve özet kısımlarında Kastamonu, rekreasyon, rekreatif faaliyetler kelimelerinin yer aldığı çalışmalardan elde edilmiştir. Araştırmaların konu ile ilgili olup olmadığının saptanabilmesi için özet, yöntem, bulgular ve sonuç bölümleri okunmuştur. Veriler istatistik analiz programına yüklenerek sıklık ve yüzde analizi yapılmıştır. Konu ile ilgili bibliyometrik analizin yapılabilmesi için bazı parametreler belirlenmiştir. Bunlar; yayınlandığı yıl, yazar sayısı, yayınlandığı derginin adı, kullanılan anahtar kelimeler, ele alınan rekreatif faaliyetler, ele alınan turizm çeşidi, çalışmada kullanılan yöntem, çalışmanın amacı ve ele alınan bölgedir.

Bulgular: Yapılan araştırma sonucunda toplam 24 çalışmaya ulaşılmış olup konu ile ilgili yapılan çalışmaların son yıllarda önemli derecede artış gösterdiği saptanmıştır. Çalışmalarda Kastamonu ilinin tamamı ele alındığı gibi Kastamonu'da yer alan bir bölge üzerine yapılan çalışmalar da mevcuttur. Belirli bir bölgeyi ele alan çalışmaların önemli bir kısmında Ilgaz Dağı Milli Parkı yer almaktadır. Çalışmalarda en çok geçen turizm çeşitleri ise kış turizmi ve eko-turizmdir.

Tartışma ve Sonuç: Kastamonu ili doğası ve coğrafi yapısı ile rekreatif faaliyetler açısında büyük bir potansiyele sahiptir. Bibliyometrik analiz neticesinde daha az odaklanılan bölgeler ve rekreatif faaliyetler tespit edilerek bu bölgelere ilişkin çalışmaların yoğunlaştırılması mümkün olacaktır. Diğer yandan bu çalışmayla konuya ilişkin alanyazına genel bir bakış sağlanarak gelecek araştırmalar için öngörü oluşturması beklenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Rekreatif Faaliyetler, Rekreasyon, Kastamonu, Bibliyometrik Analiz.

Terapi Bahçeleri

Dr. Erkan YILMAZ
Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi
E-posta: erkanyilmaz@adiyaman.edu.tr
ORCID: 0000-0002-0947-3096

Onur AKSOY
Bursa Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü
E-posta: onur.aksoy@btu.edu.tr
ORCID: 0000-8019-0947-3724

Dr. Ömer KILIÇ
Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi
E-posta: omerkilic77@gmail.com
ORCID: 0000-0003-3409-1572

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı terapi bahçelerinin neler olduğu ve farklı özel gruplar için nasıl şekillenmesi gerektiği olacaktır.

Yöntem: Terapi bahçeleri ile ilgili literatür taraması yapılarak incelenmiştir. Türkiye'de mevcut durum ve önemi ele alınmıştır.

Bulgular: Son yıllarda yapılan birçok çalışma, yeşil alanların insan sağlığı üzerinde birçok olumlu etkilerini göstermektedir. Türkiye genelinde gerçekleştirilen bir çalışmada kişi başına düşen yeşil alan miktarının artmasıyla, kalp hastalığına bağlı ölümler, doğal yoldan gerçekleşen ölümler ve intihar oranlarının düştüğü tespit edilmiştir. Bunun yeni bir kavram olmadığı, tarih boyunca Japon Zen bahçesi ve manastır bahçesi gibi bahçelerin iyileşme süreçlerine yardım etmek için kullanıldığı bilinmektedir. Günümüzde bu amaca yönelik faaliyet gösteren bahçelere ilgi ve talep artmış bunun sonucunda birçok ülke bir dizi farklı ve özel amaçlarla tasarlanmış olan terapi bahçelerini birçok alana entegre etmeye başlamışlardır.

Tartışma ve Sonuç: Özel amaçlı bu bahçelerde ortak tasarım ilkeleri bulunmakla birlikte farklı kullanıcılar için detaylar çeşitlenebilmektedir. Bu detayların bir kısmı bir terapi bahçesi için uygun olabilirken diğer bahçe kullanıcıları açısından sakınca doğurabilir. Özel amaçlı terapi bahçeleri; psikiyatri hastalarına yönelik tasarlanan terapi bahçeleri, görme engellilere yönelik tasarlanan terapi bahçeleri, kanser hastaları için terapi bahçeleri, meditasyon bahçeleri, duyusal bahçeler, çocuklar için terapi bahçeleri ve hortikültürel terapi amacıyla faaliyet gösteren bahçeler gibi farklı amaçlara hizmet etmektedirler. Terapi bahçeleri, dünya çapında her geçen gün daha fazla ilgi görmektedir. Türkiye'de özel bakıma ihtiyacı olan çok sayıda insan olmasına rağmen, ne yazık ki sağlık bahçeleri ve bahçe terapisi konularında yeterli çalışma yapılmamıştır. Sağlık harcamaları her yıl artan aynı zamanda sağlık turizmi konusunda belirli hedefleri olan ülkemizin terapi bahçelerini basit alanlar olarak değil sağlığın bir parçası olarak görmesi önemli gözükmektedir.

Anahtar Kelimeler: Terapi bahçeleri**,** İyileşme bahçeleri.

Tarihi Kastamonu Konaklarının Sürdürülebilirlik Öğelerine Bir Bakış: Menü Analizi

Doç. Dr. Burhan SEVİM
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği
E-posta: bsevim@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-3326-9642

Arş. Gör. Özge ÇAYLAK DÖNMEZ
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları
E-posta: ozgecaylak@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-9394-5139

Özet

Amaç: Atıl kalan tarihi yapıların kültürümüzü yansıtmalarından dolayı sürdürülebilirliğinin sağlanması önem taşımaktadır. Ticari birer işletme olarak işlevlendirilen, yeniden turizme kazandırılan konakların tarihi dokularını yansıtmalarında menüler yardımcı olmaktadır. Araştırmanın amacı konakların geleneksel yapısının menülere yansıtılıp yansıtılmadığının incelenmesidir. Ayrıca, çalışmada konakların menülerinde yer verdikleri ürün çeşitlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarının genelde gastronomi alanına, özelde ise Kastamonu gastronomi turizmine katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Yöntem: Nitel araştırma yönteminin benimsendiği çalışmada veri toplama tekniği olarak doküman incelemesi kullanılırken, analiz yöntemi olarak içerik analizinden yararlanılmıştır. İlk olarak Kastamonu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü resmi internet sitesinden bakanlık turizm işletmesi belgeli olan konaklar belirlenmiştir. Sinanbey Konağı, Uğurlu Konakları, İksir Resort Town Daday ve Şadıbey Çiftliği Konak ve Butik Otel işletmelerinin Bakanlık Turizm İşletmesi Belgeli Konaklama Tesisleri içerisinde yer aldığı görülmüştür. Daha sonra, bu konaklar ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşme sonrası elde edilen menüler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Kastamonu konaklarının menü analizi amacıyla yapılan çalışmada tarihi Kastamonu Konaklarının 1831- 1926 yılları arasında inşa edildiği görülmüştür. Ancak çok kez el değiştiren ve restorasyona uğrayan konakların 2006 ve 2011 yılları arasında hizmete açıldığı ve aktif bir şekilde Turizm Bakanlığı Turizm İşletme Belgeli olarak hizmete devam ettiği de elde edilen bulgular arasındadır. İşletmelerin üçünde menü kartı kullanılırken birinde menü kartı kullanılmamaktadır. Konakların tamamının menülerinde yaklaşık 10 çeşit yöresel yemek yer almaktadır. Bu yemeklerin genellikle banduma, simit tiridi, etli ekmek ve diğer ekmek çeşitleri, ekşili pilav, mantı, cevizli erişte, kara çorba, mantarlı ekmek ve etli yaprak sarma olduğu menülerden görülmüştür. Aynı zamanda bu yöresel yemekler geleneksel yöntemler ile üretilmektedir. Ancak bunların yanına taze karabiberli dana madalyon, taze kekikli kuzu karski, tel kadayıflı çıtır tavuk şchnitzel penne, fettuccine alfredo ve penne pesto arrabbiata gibi dünya mutfaklarından yemekler de menülerde yer almaktadır. İşletmelerin ikisinde fast food ürün sunulurken ikisinde fast food ürün sunulmamaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Araştırma sonuçlarına göre, Kastamonu'da 4 adet Kültür ve Turizm Bakanlığı, Bakanlık Turizm İşletmesi Belgeli Konaklama Tesisinin olduğu ve bu tesislerin 2006 - 2011 yılları arasında hizmete başladığı sonucuna ulaşılmıştır. İşletmelerde genellikle menü kartı kullanılmaktadır. Tarihi Kastamonu konaklarında yöresel yiyeceklere öncelik verildiği ve aynı zamanda bu yiyeceklerin üretim yöntemleri bozulmadan geleneksel yöntemler ile hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşı, konaklarda artık sadece yöresel ürün sunulmayıp, dünya mutfaklarından yiyecek ve içecekler ile fast-food gıdalar sundukları elde edilen sonuçlar arasındadır.

Anahtar Sözcükler: Sürdürülebilirlik, Kastamonu Mutfağı, Menü Analizi.

Doğa Turizm Alanları ve Sosyal Medya Tanıtımı: Kastamonu Örneği

Arş. Gör. Yakup ERDOĞAN
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: yerdogan@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-0234-8102

Özet

Amaç: Kamu kurum ve kuruluşları aktif olarak sosyal medyayı kullanmaktadır. Kendi bünyelerinde yaptıkları çalışmaları kamuoyuyla paylaşmak, kamuoyunu bilgilendirmek, kamuoyu oluşturmak için sosyal medyayı kullanmak gerekli hale gelmiştir. İletişim, hedef kitleyi ikna etmek ve etkileşim için aktif olarak kullanılan sosyal medyanın nasıl kullanıldığı anlamak önem arz etmektedir. Literatürde sosyal medyayı aktif olarak kullanan kurumların, başarılı olma ihtimalinin daha fazla olduğu belirtilmektedir. Gündem oluşturma işlevi sebebi ile etkisi giderek artan sosyal medyaya, kamu kurumlarının da önem vermesi gerekmektedir. Bu sebeple çalışmanın amacı, sosyal medyanın Kastamonu doğa turizm alanlarının tanıtımında nasıl kullanıldığını ortaya koymaya yöneliktir.

Yöntem: Çalışmanın amacına yönelik belirlenen ilgili kurumların sosyal medya paylaşımlarından veriler toplanmıştır. Bu kapsamda Kastamonu Valiliği, Kastamonu Belediye Başkanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü ve Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı'nın sosyal medya hesapları incelenmiştir. Kurumların doğa ile ilgili paylaşımları nasıl ve ne amaçla kullandığını belirlemek için Ağustos-Eylül 2021 tarihleri arasındaki paylaşımlar taranmıştır. MAXQDA analiz programı ile kodlama cetveli oluşturarak elde edilen veriler analiz edilmiş ve bulgular yorumlanmıştır.

Bulgular: Kastamonu ili, Batı Karadeniz Bölgesi'nin en geniş yüzölçüme sahip şehri durumundadır. Yüksek bir topografyaya sahip olan Kastamonu'nun kuzey ve güneyi sıradağlarla çevrilidir. İl yüzölçümünün % 74, 6'sı dağlarla,% 21, 6'sı platolarla ve kalan % 3,8'i ise ovalarla kaplıdır. Coğrafi konum, bitki örtüsü, yer şekilleri, kıyı oluşumları, dağlar, flora ve fauna özellikleri Kastamonu ilini doğa turizmi uygulamaları yönünden elverişli hale getirmektedir. İl sınırları içerisinde 4 alan tabiat parkı ve 3 alan ise Milli Park olarak ayrılmıştır. Ek olarak Kastamonu'da Yaralıgöz Dağı ve çevresi Pınarbaşı-Cide ilçelerinde Valla Kanyonu, Abana'da Hacıveli Kanyonu, Azdavay'da Çatak Kanyonu, Çatalzeytin'de Ginolu Koyu, Pınarbaşı'nda Horma Kanyonu, Araç Yaylaları, Devrekani Baraj Gölleri, Pınarbaşı Kokurdan Yaylası, Azdavay Suğla Yaylası, Ersizler Vadisi, Daday Ballıdağ ve Hanönü Gürleyik şelaleleri gibi doğal oluşumlar da turistik çekicilik içerdiği gibi turizm amaçlı kullanılabilirlik hususlarında imkanlar sunmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Kırsal kalkınmaya dayalı doğa turizmi potansiyellerinin sosyal medya ile araştırılmasında toplanan tüm bulgular bütüncül olarak ele alınmıştır. Doğa turizmi kapsamında yapılabilecek aktiviteler, literatür taramasıyla ve sosyal medya platformlarında yapılan paylaşımlardan elde edilen bulguların entegrasyonuyla değerlendirilmiştir. Kastamonu'nun doğal güzellikleri, flora ve fauna zenginliği, yürüyüş yolları, koyları, manzara bütünlüğü, kanyonları, şelaleleri, dağları, sulak alanlarının ve yaylacılığın varlığı gibi doğa turizmi potansiyeli oluşturan doğal çekicilik alanlara sahip olduğu anlaşılmıştır. Bunun dışında kentin nüfus yoğunluğunun az olması ve çevre kirliliği yaşanmamasının, ilin doğa turizmini güçlendiren yönler olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte doğa turizm faaliyetleri yapılacak yerlerin kitle turizm hareketi öncesinde altyapı ve taşıma kapasitesi gibi hususlara dikkat edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Doğa Turizmi, Sosyal Medya, Kastamonu.

Düzce İli'nin Flora Turizmi Potansiyeli ve Doğa Korumadaki Rolü

Neval GÜNEŞ ÖZKAN
Düzce Üniversitesi, Orman Fakültesi
E-posta: nevalgunes@duzce.edu.tr
ORCID: 0000-0002-8718-2390

Necmi AKSOY
Düzce Üniversitesi, Orman Fakültesi
E-posta: necmiaksoy@duzce.edu.tr
ORCID: 0000-0002-2153-922X

Özet

Amaç: Bu çalışma ile sahip olduğu habitat çeşitliliği, zengin florası ve endemik taksonları ile doğa turizmi açısından ilgi odağı illerimizden biri olan Düzce' nin flora turizmi açısından potansiyelini değerlendirmek ve sahip olduğu flora zenginliğine doğaseverlerin dikkatini çekmek amaçlanmıştır. Ekolojik turizm aktiviteleri düzenlenirken bu zenginliğin sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi için öneriler sunulmuştur.

Yöntem: Çalışma kapsamında Düzce İli'nde yapılmış flora ve vejetasyon çalışmaları sonucunda belirlenen bitki türleri, endemik ve nadir taksonlar ile bunların yayılış yaptığı özel habitatlar değerlendirilerek doğa koruma bağlamında yapılması gerekenler irdelenmiştir.

Bulgular: Düzce ili 4 tabiat parkı, 4 tabiat anıtı, 1 yaban hayatı geliştirme sahası, 1 ulusal öneme haiz sulak alan, ve 1 tabiatı koruma alanı olmak üzere toplam 11 korunan alana ev sahipliği yapmaktadır. Düzce florasını oluşturan 1268 bitki taksonundan birçoğu bu özel alanlarda yayılış yapmaktadır. Düzce'de lokal endemik olarak yayılış yapan *Cephalaria duzceénsis* (Düzce Pelemir otu), *Centaurea yaltirikii* (Düzce Peygamber çiçeği), *Lythrum anatolicum* (Anadolu Aklar otu) ve *Jurinea efea* (Efe Moru) ile birlikte daha pek çok endemik ve nadir bitki taksonu bulunmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Düzce çiçek özellikleri, yaşam formları, peyzaj ve ekolojik özellikleri gibi kriterlere göre; dendroloji gezileri, arı safarisi, orman banyosu, geofit gezileri, alpin çayır yürüyüşleri gibi tabiat turizmi aktiviteleri açısından dikkate değer bir potansiyele sahiptir. İnsanların dinlenme ve turizm ihtiyaçlarını gidermek için ilgili mevzuatlarla yararlanmanın düzenlendiği korunan alanlar, sahip oldukları doğal ve kültürel kaynak değerlerinin korunması yanı sıra doğa turizmine de hizmet etmektedir. Düzce ili; sahip olduğu habitat çeşitliliği, florası, endemik taksonları ve korunan alanları ile doğa turizmi açısından yüksek potansiyele sahiptir. Ancak, bu koruma alanlarının statüleri sürdürülebilir ekolojik turizm açısından yeterli olmayıp, bazı alanların ve özel habitatların flora turizmi kapsamında yeniden tanımlanması ve planlanması gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Düzce, Endemik bitki, Flora, Korunan alanlar, Turizm.

Kastamonu'nun Uluslararası Alanda Tanıtılması Konusu

Büyükelçi (E) Prof. Dr. Ali Engin OBA
Çağ Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
E-posta: enginoba@hotmail.com
ORCID: 0000-0002-8456-0261

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı, tabiat harikası niteliğini taşıyan Kastamonu'nun tabiat varlıklarını dünya kamuoyuna tanıtmaktır. Çalışma, bu şehrimizin uluslararası alanda ilgi çekmesini sağlamak amacıyla yapılması gerekenleri tartışmaktadır. Ayrıca çalışmada, söz konusu tabiat varlıklarının turizm pazarlamalarına da dahil edilerek uluslararası turizm alanında da bu ilimizin tanıtılması için gerekli girişimlerde bulunulması hedeflenmektedir.

Yöntem: Kastamonu tabiat varlıklarını dünya kamuoyuna tanıtmak için UNESCO gibi uluslararası örgütlerden yararlanmak gerekir. UNESCO'nun bu alandaki yetkilileri ile görüşerek konuyu tartışmak icap eder. Bu alanda, uluslararası tabiat varlıklarının korunması çerçevesinde yapılmış akademik çalışmalar da değerlendirilecektir. Ayrıca, uluslararası turizm örgütleri, örneğin Touristic Union International gibi kurumların yetkilileri ile de görüşmeler ve tartışmalar suretiyle Kastamonu'nun tabii varlıklarının uluslararası alanda tanıtılması için önerilenler de değerlendirilecektir.

Bulgular: Türkiye UNESCO Milli Komisyonu'ndan yararlanmak suretiyle Kastamonu'nun tabiat varlıklarının UNESCO'nun dünya tabiat varlıkları listesine eklenmesi mümkündür. Diplomasi de uluslararası alanda bu şehrimizi tanıtmak için kullanılabilecek bir araçtır. Bu bağlamda, ekonomi diplomasisi içinde turizm sektörü de yer almaktadır. Bu amaçla, turizm diplomasisi de kullanılarak, çeşitli ülkelerin Turizm Bakanlıklarıyla da görüşülerek, Kastamonu'nun turist seyahat programlarına dâhil edilmesi mümkün olabilir.

Tartışma ve Sonuç: Dünya tabiat varlıkları listesine dâhil edilmiş Kastamonu, büyük otel zincirlerinin de yatırımlarını gerçekleştirebilecek bir ortam yaratır. Bu amaçla gerekli girişimler yapılmalıdır. Diğer ülkelerin Turizm Bakanlıkları ile Dışişleri Bakanlığımızın denetiminde, Turizm Bakanlığımızın desteğiyle temaslar yapılarak Kastamonu'nun tanıtılmasına çalışılabilir. Kastamonu'nun tabiat varlıkları, sağlık turizm ile irtibatlandırılarak ve bölgenin sağlık üzerindeki etkileri de ortaya konarak, Kastamonu cazip bir destinasyon haline getirilebilir. Ayrıca kardeş şehir uygulaması ile dünyanın önemli ülkelerindeki şehirler ile kardeş şehir ilişkisi kurulabilir. Bu da Kastamonu'nun uluslararası alanda tanıtılmasına yardımcı olur.

Anahtar Kelimeler: Kastamonu ili, Dünya Tabiat Varlıkları listesi, turizm diplomasisi, kamu diplomasisi, sağlık diplomasisi, Dışişleri Bakanlığı, Turizm Bakanlığı.

Pınarbaşı Horma Kanyonu ve Ilıca Şelalesi Ziyaretçi Memnuniyeti

Dr. Öğr. Üyesi Muharrem AVCI
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: mavci@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-0264-1181

Arş. Gör. Muhammed ÜSTÜN
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: mustun@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-7866-3838

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Pınarbaşı Horma Kanyonu ve Ilıca Şelalesi'ne gelen ziyaretçilerin algı, öneri ve beklentilerinin ortaya konulmasıdır.

Yöntem: Nitel araştırma yöntemiyle hazırlanan bu çalışmada mülakat tekniği kullanılmıştır. Araştırma alanına gelen ziyaretçilerin algı, beklenti ve memnuniyet düzeylerini belirleyebilmek amacıyla hem ziyaret öncesinde hem de ziyaret sonrasında mülakat yapılmıştır.

Bulgular: Ziyaretçilerin beklentilerinin tabiatla iç içe, günlük yaşamın stresinden uzak bir ortam ve zengin flora ve fauna beklentisi içerisinde oldukları saptanmıştır. Çevre temizliği, doğal alanlar içerisinde inşa edilen tesislerin doğa ile uyumlu olması, tuvalet, çöp kovası gibi gereçlerin kolay ulaşılabilir ve kısa aralıklarla konumlandırılmış olması diğer beklentiler arasındadır. Ziyaretçilerin genel olarak yürüyüş rotalarından memnun olduğu belirlenmiştir. Fakat kanyon boyunca sadece yürüyüş etkinliğinin olduğu, etkinliklerin sayısının artırılması gerektiği belirlenmiştir. Kanyonda çöp kovasının olmayışı, kanyonun sadece girişinde tuvalet bulunuşu kanyonda mesafe alındıkça tuvaletin bulunmayışı memnuniyet seviyesini düşürmektedir. Ayrıca Ilıca Şelalesi'nde çevre düzenlemesi, oturma yerlerinin yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Horma Kanyonu ve Ilıca Şelalesine gelen ziyaretçilerin altyapı ve üstyapı konusunda beklentilerinin yüksek olduğu görülmüştür. Kanyonda yapılabilecek aktivite sayısının sadece yürüyüşle sınırlı olduğu, bu durumunda ziyaretçi profilini çeşitlendirmede olumsuz bir durum olduğu belirlenmiştir. Kanyon içerisinde ilave edilebilecek tuvalet, mescit gibi imkânların ziyaretçi memnuniyetini artıracağı, dolayısıyla daha fazla sayıda ziyaretçi çekme imkânının elde edilebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tabiat Turizmi, Ziyaretçi Memnuniyeti, Pınarbaşı.

Tabiat Turizmi İçerikli Makaleler Üzerine Bibliyometrik Bir Araştırma

Doç. Dr. Burhan SEVİM
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: bsevim@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-3326-9642

Arş. Gör. Selda YORDAM
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: syordam@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0001-8126-5817

Özet

Amaç: Bu çalışmada tabiat turizmi içerikli makalelerin bibliyometrik özellikler açısından incelenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Çalışmada 2000-2020 yılları arasında Google Akademik, YÖK Akademik ve Dergipark veri tabanlarında yer alan "doğa turizmi", "tabiat turizmi", "doğa temelli turizm" ve "doğaya dayalı turizm" anahtar kelimeleri ile arama yapılmıştır. Aramalar neticesinde 34 makale değerlendirilmeye alınmıştır. Makalelerin bibliyometrik profilleri anahtar kelime, anahtar kelime sayısı, konu dağılımı, yazar sayısı, yazarların çalıştıkları kurumlar ve bölümler, yazarların unvanı ve yerli ve yabancı kaynak sayıları bakımından incelenmiştir.

Bulgular: Çalışma sonucunda doğa turizmine yönelik en fazla makalenin 2019 yılında yapıldığı tespit edilmiştir. Yapılan çalışmaların daha çok doğa turizmi potansiyeli ve doğa temelli etkinlikler üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Makalelerde anahtar kelime olarak en fazla "doğa turizmi" kelimesinin kullanıldığı ve çoğunlukla dört anahtar kelimeye yer verildiği belirlenmiştir. Çalışmalarda iki yazarlılığın daha fazla olduğu görülmüştür. Yazarların çalıştıkları kurum bakımından Atatürk Üniversitesi, bölümler bakımından ise Peyzaj Mimarlığı bölümü ön plana çıkmaktadır. Yazar unvanlarına bakıldığında en çok Dr. Öğr. Üyesi unvanına sahip akademisyenlerin olduğu tespit edilmiştir. Kaynak bakımından incelendiğinde ise, yerli kaynak kullanım oranının daha fazla olduğu söylenebilir.

Tartışma ve Sonuç: İncelenen çalışmalar doğrultusunda Kastamonu'yu konu alan sadece 3 çalışmanın olduğu tespit edilmiştir. Kastamonu Üniversitesi 2018 yılında Tabiat Turizmi ve Ormancılık alanında ihtisas üniversitesi olarak belirlenmiştir. Bu nedenle Kastamonu'yla ilgili çalışmaların artması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tabiat turizmi, Doğa turizmi, Bibliyometrik analiz.

Doğa Temelli Turizm Faaliyetlerinde Bir Çekicilik Unsuru Olarak Milli Parklar: Kastamonu İstiklal Yolu Tarihi Milli Parkı ve Hüzün Turizmi

Aslı EREN
Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
E-posta: aslieren480@gmail.com
ORCID: 0000-0002-0841-4086

Doç. Dr. Aydoğan AYDOĞDU
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: aydoganaydogdu@yandex.com
ORCID: 0000-0002-6013-6669

Özet

Amaç: İstiklal Yolu Tarihi Milli Parkı'nın doğa temelli çekiciliklerinin ortaya konmasının, turistik bir ürün olarak pazarlanabilmesi için zorunlu görülmektedir. Bu gerekliliğe ek olarak henüz çok yakın bir tarihte ilgili yazına kazandırılmış olan İstiklal Yolu Yürüyüşü ile Türk Kurtuluş Savaşı sürecinde atalarımızın yaşamış oldukları zorlukların duyumsanması temeline dayanan Hüzün Turizmi potansiyelinde ortaya konması amaçlanmaktadır. Böylelikle doğa temelli çekiciliklerle, hüzün turizmi arasında bir bağ kurulması amaçlanmaktadır.

Yöntem: Bu çalışmada Kastamonu il sınırlarında başlayıp Çankırı üzerinden Ankara'ya dek uzanan İstiklal Yolu Tarihi Milli Parkı araştırma konusu olarak belirlenmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden arşiv-doküman inceleme tekniği işe koşulmuştur. Süreç içerisinde yapılmış olan akademik araştırmalar, web tabanlı tez, makale vb. çeşitli kaynaklar taranmış ve konu ile ilgili veriler toplanmıştır. Elde edilen bilgiler betimsel analiz tekniğiyle çözümlenmiş ve yorumlanmıştır.

Bulgular: İnebolu-Kastamonu-Ankara hattı üzerinde yer almakta olup 44. Milli Parkımız olan İstiklal Yolu Tarihi Milli Park'ına adını veren İstiklal yolu, Milli Mücadelenin yaşamsal yolu haline gelmiş ve önemi milli mücadele boyunca devam etmiştir. Milli Mücadele yıllarında İstanbul'dan Anadolu'ya nakledilen cephane ve erzakları ulaştırılmasında tarihi bir rol üstelenen, Anadolu insanının zoru başarmasını ve yöre halkının fedakârlığına sahne olan İnebolu-Kastamonu-Ilgaz-Çankırı-Kalecik ve Ankara güzergâhı İstiklal Yolu olarak adlandırılmakta olup Kurtuluş Savaşının başarıyla sonuçlanmasını sağlayan yol İstiklal Yolu'dur. İstiklal Yolu tarihi bir yol olmasının yanı sıra sahip olduğu coğrafi, iklimsel ve doğal güzellikleriyle doğa turizmi açısından önemli bir çekim potansiyeline sahiptir.

Tartışma ve Sonuç: İstiklal Yolu, zengin doğal çekicilikleri ve köklü tarihi geçmişiyle Hüzün Turizmi ve Tabiat Turizmi açısından oldukça önemli bir potansiyele sahip olduğuna inanılmaktadır. Milli park hattı boyunca Kurtuluş Savaşı sırasında yaşanmış olan gerçek olayların canlandırılacağı sanal gerçeklik destekli yerlerin yapılması önerilmektedir. Farklı mevsimlerde özellikle de kış aylarında yürüyüşler düzenlenmelidir. Böylece bir yandan tabiat ananın sunduğu güzellikler derinlemesine yaşanır iken, diğer yandan da Kurtuluş Savaşı süresince atalarımızın yaşamış oldukları zorluklar yeni nesillere aktarılmasında kullanılmalıdır. Buna ek olarak park alanı içerisindeki doğal çekicilikler sayısal ve fiziksel haritalarla belirlenerek Tabiat Turizmi-Hüzün Turizmi birlikteliği yaratılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Hüzün Turizmi, Doğa Turizmi, İstiklal Yolu, Milli Park, Kastamonu.

Covid-19 Salgınının Kastamonu Tabiat Turizm Talebine Etkisi: Daday İlçesi Örneği

Tuğçe Hesna AFŞAR
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: tugcehesnaafsar@outlook.com
ORCID: 0000-0003-4783-5083

Dr. Aydoğan AYDOĞDU
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: aydoganaydogdu@yandex.com
ORCID: 0000-0002-6013-6669

Özet

Amaç: Araştırmanın temel amacı tabiat güzelliklerinin yanı sıra atlı spor ve gastronomik değerleriyle öne çıkan Daday ilçesine yönelik turizm talebinin COVID-19 salgını nedeniyle ne ölçüde etkilendiğinin ortaya konmasıdır. Araştırmada ayrıca COVID-19 salgını sürecinde ilçede etkinlik gösteren konaklama işletmelerinin salgın nedeniyle oluşması olası talep düşmesine yönelik almış oldukları önlemlerin de saptanması amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden yapılandırılmış görüşme tekniğinin işe koşulduğu bir örnek olay taramasıdır. Yüz yüze ve çevrim içi görüşme yaklaşımlarıyla ilçede etkinlik gösteren dört adet konaklama işletmesi yöneticilerinden veriler toplanmış ve betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir.

Bulgular: Araştırma sonucu Covid-19 salgınının Kastamonu'nun Daday İlçesi'nde etkinlik gösteren konaklama işletmelerine yönelik talebi önceleri büyük ölçüde olumsuz etkilediği bulgulanmıştır. Bununla birlikte, doğaya yönelik ilginin artması Covid-19 salgınının devam ettiği süreçlerde ilçeye yönelik ek bir talebin doğmasına da yol açtığı bulgulanan bir diğer durumdur. Araştırmaya katılan konaklama işletmelerinin yalnızca konaklamalı konuklara değil günübirlik misafir kabul ettiklerini ve temizlik konusuna da ayrıca hassasiyet gösterdikleri saptanmıştır. Daday ilçesinde etkinlik gösteren konaklama işletmelerinin COVID 19 salgınının yol açtığı talep daralmasından görece daha az etkilenmesinde HES kodu sorgulama, 1.5 metre sosyal mesafe, dezenfektan, uyarıcı levha/görsel vb. gibi kurallara uyumun da etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Bir bütün olarak değerlendirildiğinde, dünya ve Türkiye ölçeğinde turizm ve ağırlama işletmelerine yönelik önemli ölçüde daralan turistik talebin Daday özelinde daha hafif atlatıldığı sonucuna varılmıştır. Bu bulgular ışığında, doğaya yönelik turizm etkinliklerinin salgın hastalıklar ortamında dahi ayakta kalacak talebi yaratma gücünün olduğu ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Tabiat turizmi, doğal yaşam, Covid-19, Kastamonu.

Kastamonu Üniversitesi Tabiat Turizmi İhtisaslaşma Projeleri ve Çalışmaları

Prof. Dr. Kutay OKTAY
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: koktay@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-5329-3324

Özet

Amaç: Yükseköğretim Kurulunun "Bölgesel Kalkınma ve Misyon Farklılaşması Projesi" kapsamında Kastamonu Üniversitesi, 2018 yılında "Ormancılık ve Tabiat Turizmi" alanında ihtisaslaşacak olan üniversite olarak belirlenmiştir. Türkiye'de farklı alanlarda ihtisaslaşma misyonu yüklenen toplam 22 üniversiteden biri olan Kastamonu Üniversitesi bu alandaki projeleri ve çalışmaları ile dikkat çekmektedir. Üniversitenin "Ormancılık ve Tabiat Turizmi" alanında yaklaşık 3 yıldır devam etmekte olan faaliyetleri içerisinde özellikle "Tabiat Turizmi" kapsamında yapılan ve yapılması planlanan çalışmaların incelenmesi bu bildirinin amacını oluşturmaktadır.

Yöntem: Çalışmada yöntem olarak örnek olay yönteminden yararlanılmış ve "Kastamonu Üniversitesi Tabiat Turizmi İhtisaslaşma Projeleri ve Çalışmaları" çeşitli kriterlere göre vaka olarak incelenmiştir.

Bulgular: Çalışma ile elde edilmesi öngörülen bulgular; üniversitenin tabiat turizmi alanında gerçekleştirdiği çalışmaların kronolojik ve sayısal olarak ortaya koyulması, projelerin planlama aşamasında ortaya çıkan veriler, faaliyetlerin gerçekleştirilmesi sonucu tespit edilen veriler ve gelecekte yapılması planlanan projeler ile elde edilmesi hedeflenen çıktılar olarak sıralanmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Üniversitenin "Tabiat Turizmi" alanında gerçekleştirmiş olduğu ve gelecekte gerçekleştirmeyi hedeflediği projelerin ve çalışmaların sistematik olarak kayıt edilmesinde ve raporlanmasında yarar vardır. Tüm bu çalışmaların sempozyumda bir kez daha değerlendirilerek tartışmaya açılması ile projelere daha etkin bir yön verilmesi ve diğer kurumların çalışmaları ile eşgüdüm sağlanması değerlendirmeye alınmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Kastamonu, Tabiat Turizmi, İhtisaslaşma Üniversiteleri.

Kastamonu Doğa Festivallerinde Sürdürülebilirlik

Arş. Gör. Dilara Eylül KOÇ
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: dkoc@kastamonu.edu.tr
ORCID:0000-0003-3990-7366

Özet

Amaç: Kastamonu ili Küre ilçesinin Belören Köyü'nde 600 yıllık bir geçmişe sahip olan, geçmişten bu yana her yıl Ocak ayında düzenlenen ve gelenekselleşerek günümüze dek süren "Geleneksel Belören Kızak Yarışları"nın sürekliliği, festival kapsamında hangi tür etkinliklere yer verildiğini, festivalin bölgenin kültürüne ve ekonomisine katkılarını, doğa turizmi açısından sürdürülebilirliğini incelemektir.

Yöntem: Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemi olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu yöntem, çalışılan konuyu derinlemesine ve tüm olası ayrıntılarıyla incelemeyi amaçlamaktadır. Festival kapsamında hangi tür etkinliklere yer verildiğini, festivalin bölgenin kültürüne ve ekonomisine katkılarını, doğa turizmi açısından sürdürülebilirliğini ortaya koymak maçıyla yerel halk önderleri, üretici/esnaf, festival faaliyetleri hakkında bilgisi olan 9 adet katılımcı ile yapılan görüşme sonucu veriler elde edilmiştir. Yapılan görüşmelerin gizli tutulması gerektiğinden katılımcılar K1, K2…K9 olarak kodlanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %88,9 (8)'u erkek %11,1 (1)'i kadındır. Yaş dağılımları incelendiğinde katılımcıların yaş ortalamalarının 50 olduğu görülmektedir. Katılımcıların eğitim durumu incelendiğinde, %22,2 (2 kişi) ilkokul, %33,3 (3 kişi) ortaokul, %22,2 (2 kişi) lise, %22,2 (2 kişi) lisans olduğu tespit edilmiştir. Katılımcılar ile görüşmeler sonrasında konular, 3 ana temaya ayrılmıştır. Bu temalar; (1) Halkın sosyalleşmesi, (2) Yarışmalar ve (3) Tanıtım. Katılımcılar, festival kapsamında çeşitli kültürel etkinliklerinin yer aldığını ve bu etkinlikler kapsamında halkın sosyalleştiği vurgusunu yapmıştır. İl dışından ziyaretçilerin de ilgisini çeken bir festival olduğu, ancak farklı etkinliklerin de festivale eklenmesi halinde daha çok ziyaretçi çekeceği ifade edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Bu araştırma, Kastamonu ilinde yapılan **"**Geleneksel Belören Kızak Yarışları"nın sürekliliğini, hangi tür etkinliklere yer verildiğini, bölgenin kültürüne ve ekonomisine katkılarını, doğa turizmi açısından sürdürülebilirliğini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Alan yazında bulunan çalışmalar incelendiğinde festivallerin, turistler için çekicilik unsuru olduğu kadar, yerel halk için ise önemli bir eğlence ve sosyalleşme aracı olduğu görülmüştür. Bu nedenle, doğada yapılan festivaller kapsamında yapılan etkinliklerin sürekliliğinin sağlanmasının önemli olduğu söylenebilir. Doğa festivalleri ile doğa turizmini canlandırmak için konaklama işletmeleri açılmalı ve seyahat acenteleri aracılığıyla daha fazla ziyaretçinin festivale katılımı sağlanmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Geleneksel Festivaller, Doğa Festivalleri, Sürdürülebilirlik, Kastamonu.

Yeni Bir Gastronomi Akımı: Doğa Aşçılığı

Dr. Öğr. Üyesi Salih YILDIZ
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: salihyildiz@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-4769-7883

Arş. Gör. Enes GÜLEÇ
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: enesgulec@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-6684-6522

Özet

Amaç: İnsanoğlu tarih boyunca yiyeceklerini temin etmek, hazırlamak ve tüketmek için doğayı kullanmıştır. Eski çağlarda bir takım zorunluluklar nedeniyle doğada yemek pişirilirken günümüzde rahatlatıcı bir rekreasyonel faaliyet olarak tercih edildiği görülmektedir. Bu çalışmanın amacı alternatif bir tabiat turizmi aktivitesi olarak giderek popülerleşen doğada yemek pişirme akımı için kavramsal bir öneri getirmektir.

Yöntem: Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Bu doğrultuda YouTube üzerindeki videolar incelenmiştir. YouTube sitesinde ilgili içeriklere ulaşabilmek için "doğada yemek yapmak" ve "cooking in nature" anahtar kelimeleri kullanılarak aramalar yapılmıştır. Konumu Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Azerbaycan, Birleşik Krallık ve Türkiye olan 6 farklı YouTube kanalı belirlenmiştir. Bu kanallarda 27.10.2021 tarihine kadar yayınlanan izlenme sayısı bir milyonun üzerindeki 357 video değerlendirmeye alınmıştır. Kanallar ve videolar hakkında abone sayısı, kuruluş tarihi, video ve izlenme sayısı kriterlerine ilişkin içerik analizi yapılmıştır.

Bulgular: Araştırma kapsamında doğada yemek yaparak video içerikleri üreten YouTube kanalları incelenmiştir. Almanya konumlu "Fire Kitchen" kanalı 242 video yayınlamıştır ve 575 bin aboneye sahiptir. Bu videoların 20'si bir milyonun üzerinde görüntülenirken videolar toplam 81.119.053 kez görüntülenmiştir. Amerika Birleşik Devletleri konumlu "AlmazanKitchen" kanalı 3.78 milyon aboneye ulaşarak 521 video yayınlamıştır. Bu videolar toplam 361.793.103 kez görüntülenirken 1 milyonun üzerinde görüntülenen 59 video bulunmaktadır. Azerbaycan konumlu "Kənd Həyatı" kanalı 177 video yayınlayarak 2,62 milyon abone sayısına ulaşmıştır. Bu videolardan 145'i 1 milyonun üzerinde görüntülenmiştir ve videolar toplam 501.173.511 kez görüntülenmiştir. Diğer bir Azerbaycan konumlu kanal olan "Wilderness Cooking" 169 video yayınlayarak 1,86 milyon aboneye sahip olmuştur. Bu videoların 97'si 1 milyonun üzerinde görüntülenirken videolar toplam 392.846.564 görüntüleme sayısına ulaşmıştır. Birleşik Krallık konumlu "Men With The Pot" kanalı 164 video yayınlayarak 313 bin aboneye ulaşmıştır. Türkiye konumlu "Kadir Barcın" kanalı ise 200 video yayınlayarak 404 bin aboneye sahip olmuştur. Bu videoların 13'ü 1 milyonun üzerinde görüntülenirken videolar toplam 70.529.805 görüntüleme sayısına ulaşmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Doğada yemek pişirme ile ilgili video içerikleri üreten 6 YouTube kanalı 1.473 video ile 1.425.799.981 görüntüleme sayısına ve 9.552 milyon aboneye ulaşmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğada yemek yapma aktivitesine gösterilen ilgiyi ortaya koymaktadır. Bu nedenle söz konusu aktiviteye kavramsal bir öneri getirmek üzere yapılan bu çalışmada etkinliğin "doğa aşçılığı" olarak adlandırılması uygun görülmüştür. Tabiat turizmi aktivitelerine alternatif bir etkinlik olarak da düşünülebilecek bu etkinliğin zengin doğal güzelliklere sahip Kastamonu'nun tanıtılmasına da katkı sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Tabiat Turizmi, Gastronomi, Doğa Aşçılığı.

Engelsiz Tabiat Turizmi: Kastamonu Üzerine Çok Yönlü Bir İnceleme

Emre TANKUŞ
Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
E-posta: emretankus81@gmail.com
ORCID: 0000-0001-6011-5617

Burcu TÜTÜNCÜ
Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
E-posta: burcututuncu95@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-1870-8042

Aydoğan AYDOĞDU
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: aydoganaydogdu@yandex.com
ORCID: 0000-0002-6013-6669

Özet

Amaç: Çalışmanın amacı Tabiat Turizm'inde son yıllarda öne çıkan Kastamonu'nun nasıl engelli bireylerin de katılabileceği bir Tabiat Turizmi Destinasyonu olabileceği sorusuna yanıt ya da yanıtlar bulmaktır. Araştırmada söz konusu amacın gerçekleşmesi için yapılması gerekenler çok yönlü bir bakış açısıyla ortaya konmuştur.

Yöntem: Çalışmada engelsiz bir destinasyon için gereksinim duyulan alt ve üst yapının ne olması gerektiği var olan bilgiden yararlanılarak saptanmıştır. Bu hesapça araştırma ilgili yazının derinlemesine tarandığı nitel bir çalışmadır.

Bulgular: Araştırma bulguları ortopedik, görme, işitme ve benzeri engeli olan bireylerin katılabileceği engelsiz bir Tabiat Turizm'inin olanaklı olduğunu ortaya koymuştur. Bununla birlikte Tabiat Turizmi Tanımına giren bazı alt türlerin (örneğin deniz banyoları [deniz-güneş-kum], tüplü dalış, şnorkel, yayla ziyaretleri, kırsal turizm, yaban hayatı gözlemleme, foto safari gibi) Engelsiz Tabiat Turizmi için daha uygun olduğu saptanmıştır. Diğer yandan ise kanyon geçişi, mağara ziyaretleri, tırmanma ve benzeri tabiat turizmi türlerinin ise özellikle ortopedik ve görme engelliler için bazı zorlukları bünyesinde barındırdığı sonucuna varılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Genelde turizm, özelde ise Tabiat Turizmi yalnızca sağlıklı bireylerin katılabileceği temel bir hak değildir. Bu nedenle engellilik hallerine sahip bireylerin de her türlü turizm etkinliğine katılmaları istenen ve hedeflenen bir durumdur. Ancak deneyimler turizm etkinliklerinin alt ve üst yapı bakımından engelli bireylerin katılmasını olanaklı kılacak bir bakış açısıyla yapılmadığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle Tabiat Turizm'inde marka bir varış noktası olmaya aday Kastamonu'nun tabiat güzelliklerinden engelli bireylerin de yararlanabileceği bir bakış açısıyla planlanması ve düzenlenmesi zorunlu görülmektedir. Bu hususta yapılabilecekler araştırmanın öneriler bölümünde derinlemesine irdelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Turizm, Engelsiz Tabiat Turizmi, Kastamonu.

Kastamonu'da Doğa Turizmi Yatırımlarının Ekonomik, Sosyal, Kültürel, Politik ve Çevresel Etkileri Üzerine Bir İnceleme

Burcu TÜTÜNCÜ
Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
E-posta: burcututuncu95@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-1870-8042

Emre TANKUŞ
Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
E-posta: emretankus81@gmail.com
ORCID: 0000-0001-6011-5617

Aydoğan AYDOĞDU
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: aydoganaydogdu@yandex.com
ORCID: 0000-0002-6013-6669

Özet

Amaç: Çalışmanın temel amacı Kastamonu'nun Abana, Daday, Pınarbaşı ve Tosya ilçelerinde yapılmakta olan büyük ölçekli üç tabiat turizmi yatırımının yol açması olası ekonomik, sosyal, kültürel, çevresel ve politik etkilerinin nesnel bir biçimde ortaya konmasıdır. Çalışmada ayrıca tabiat turizmi yatırımlarının yol açacağı söz konusu etkilerin proaktif bir yaklaşımla ortaya konması ve ilgili paydaşlara öneriler sunulması da amaçlanmaktadır.

Yöntem: Çalışmada öncelikle ilgili yazın derinlemesine taranmış ve turizm yatırımlarıyla yoğunlaşan turizm etkinliklerinin ülke, bölge ve turistik varış noktalarına olası ekonomik, sosyal, kültürel, çevresel ve politik etkileri saptanmıştır. Sonrasında ise anılan yatırımları gerçekleştirecek girişimcilerle iletişime geçilerek geliştirilen görüşme formu aracılığıyla yatırımlarının genel profilleri ve ağırlamayı hedefledikleri turistlerin çıkış ülkeleri saptanmıştır. Yüz yüze görüşmelerle elde edilen bilgiler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir.

Bulgular: Araştırma bulguları Abana ve Daday ilçesinde çok büyük birer tabiat turizmi yatırımı planlandığını, Pınarbaşı ve Tosya yatırımlarının ise orta ölçekli olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmada ayrıca Abana ve Pınarbaşı ilçelerine Ortadoğu ve Avrupa ülkelerinden, Daday'a Orta ve Batı Avrupa'dan, Tosya'ya ise başta İstanbul olmak üzere ülkemizin dört bir köşesinden yerli ağırlıklı konuk hedeflendiği saptanmıştır. Tosya ilçemize ise macera temelli yerli doğa turistlerinin geleceği saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışığında Abana, Daday ve Pınarbaşı ilçelerimize alışılmışın dışında yabancı ağırlıklı turistlerin geleceği saptanmıştır. Beklenen konuk kitlesi değişiminin yemeden içmeye, giyimden günübirlik yaşam alışkanlıklarına söz konusu ilçelerde köklü değişikliklere yol açacağı öngörülmektedir. Böylesi bir durumda turistik ürün ve hizmet sunan başta ulaştırma olmak üzere konaklama, yeme-içme, eğlence, hediyelik ve hatıra eşya üretimi yapan ve satan işletmelerle, sağlık hizmeti sunan merkezler ve yerel yönetimlerin hazırlıklı olması gerektiğine inanılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Tabiat Turizmi Yatırımları, Turist Profili Değişimi, Kastamonu.

Doğa Turizminde Artırılmış Gerçeklik Teknolojileri

Arş. Gör. Gürkan ÇALIŞKAN
Kastamonu Üniversitesi, Turizm Fakültesi
E-posta: gcaliskan@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0003-2596-153X

Özet

Amaç: Artırılmış gerçeklik, fiziksel ve gerçek ortamı sanal öğeler ile birleştirerek canlı bir görüntü ortamı sağlayan ve sahneyi dijital ögelerle destekleyen bir teknolojidir. Mimarlık, mühendislik ve turizm de dâhil olmak üzere birçok sektörde kullanılmaktadır. Bu çalışmada doğa turizminde artırılmış gerçeklik kullanım olanağı rehber gözüyle değerlendirilmiştir.

Yöntem: Araştırmanın örneklemini Kastamonu ilinde ikamet eden rehberler oluşturmaktadır. Kartopu örneklem yolu ile 7 rehberin Kastamonu ilinde ikamet ettiği tespit edilmiş ve 6 rehberle görüşme sağlanmıştır. Fenomenolojik araştırma tasarımı benimsenen çalışmada veri toplama yöntemi olarak görüşme formu tercih edilmiştir. Elde edilen veriler MAXQDA analiz aracı kullanılarak işlenmiştir.

Bulgular: Çalışmanın bulguları, rehberlerin artırılmış gerçeklik teknolojilerini genel olarak daha önce kullandıkları, fakat turlarında hiç uygulamadıklarını, bu teknolojiye yönelik talep olmadığını, doğa turizmi için kısmen uygun olduğunu (özellikle satış öncesi), kanyonlarda kullanım olanağı olabileceğini ve turizm işletmelerinin bu teknolojiler aracılığı ile rekabet avantajı elde edilebileceğini göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç: Artırılmış gerçeklik teknolojilerinin kullanımı tüm dünya ve sektörlerde yaygınlaşsa da henüz Türkiye özelinde yeteri kadar kullanım olanağı bulamamıştır. Rehberlerin gözünden konu incelendiğinde henüz turlarda kullanım olanağının çok mümkün olmadığı anlaşılmaktadır. Turlarda kullanımı ancak satış öncesi pazarlama amaçlı olarak görülebilmektedir. Doğa turizmi özelinde ise, doğanın temelinde keşfetme ve hissetme duygularının ağır bastığı düşünüldüğünde tur sırasında kullanımının ancak kişisel bir tercih veya destekleyici unsur olabileceği belirtilebilir. Bu açıdan incelendiğinde, kullanımının yaygınlaşmasının teknolojinin yaygınlaşması ve erişilebilirlikle mümkün olabileceği anlaşılmaktadır. Erişim kolaylığı aynı zamanda kullanım olanağını arttıracak ve gerekli talep oluşabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Doğa Turizmi, Artırılmış Gerçeklik Teknolojileri, Rehberlik Hizmeti, Tur Faaliyeti.

ISBN: 978-605-4697-30-4